

CHOV OVIEC a KÔZ

Vydáva Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku - družstvo pre priaznivcov chovu

číslo 3 / 2007

www.zchok.sk

Šťastné fotografie

1.

3.

2.

4.

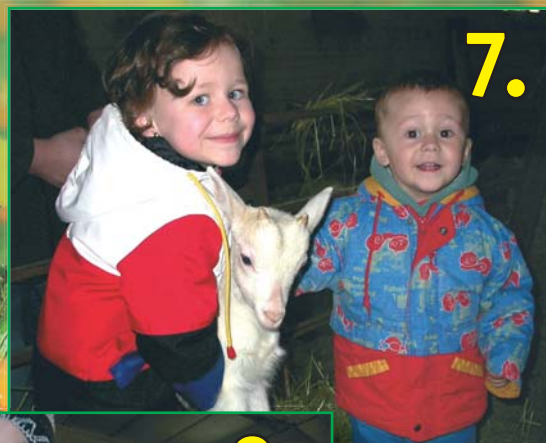
5.

6.

7.

8.

9.

Obsah

- 4** Predstavujeme nové Predstavenstvo ZCHOK na Slovensku-družstvo
- 6** Strihanie oviec- koníček i práca
- 7** Predstavujeme Vám Plemeno: BIELA ALPSKÁ OVCA
- 8** Vyhodnotenie nákupných trhov plemenných baranov plemena merino, mäsových plemien a ich krížencov
- 9** Predstavujeme novú tržnicu na plemenné barany- Kvačany
- 10** NT Kvačany – 13. 6. 2007
- 11** NT Kvačany – 27. 6. 2007
- 12** NT Trenčianska Teplá
- 13** NT Kamenica - 20.6. 2007
- 14** NT AT Tatry
- 15** Nákupné trhy pre plemenné barany 2007
- 17** Ovenálie 2007
- 21** Na návšteve u chovateľa- JUDr. Štefan Sopko
- 23** Romney Marsh
- 24** Stabilita jednotlivých typov tokov mlieka počas dojenia bahníc
- 26** Strihačské súperenie v Liptovskej Lúžnej
- 28** Národná poľnohospodárska výstava Přerov 2007
- 29** Šľachtenie oviec na PD Trsteník Trstená – hospodársky dvor Brezovica
- 30** AGROKOMPLEX 2007
- 31** Pracovné stretnutie medzi zástupcami ZCHOK na Slovensku a SCHOK Českej republiky
- 32** Správa o činnosti ZCHOK na Slovensku za rok 2006
- 34** Súťaž
- 34** UZNESENIE z členskej schôdze, konanej dňa 25.04.2007 v Sliači

Nová redakčná rada

Predstavenstvo Zväzu chovateľov oviec a kôz na Slovensku na svojom zasadnutí dňa 31.05.2007 v Jasenove vymenovalo novú redakčnú radu časopisu Chov oviec a kôz. Redakčná rada bude pracovať v tomto zložení: Ing. Slavomír Reľovský- šéfredaktor (ZCHOK), Ing. Ľubomír Miček, PhD.- MP SR, prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc. – ŠVPS SR, Doc. RNDr. Milan Margetín, PhD.- SCPV ÚCHO Trenčianska Teplá, Ing. Jozef Eštočin- predseda ZCHOK na Slovensku- družstvo, Ing. Pavel Srpoň- riaditeľ ZCHOK na Slovensku- družstvo. Veríme, že nová redakčná rada bude pokračovať vo vylepšovaní nášho časopisu.

Jej prvé zasadnutie prebehlo 25. 7. 2007.

Na stranách 2 a 35 si môžete pozrieť súťažné fotografie, ktoré ste nám zaslali.

Chov oviec a kôz - aktuálne informácie a údaje z PK pre chovateľov a priaznivcov chovu • ročník XXVII, č. 3/2007 • **Vydáva:** Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku Banská Bystrica • **Šéfredaktor:** Ing. Slavomír Reľovský • **Redakčná rada:** Ing. Ľubomír Miček, PhD., Prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc., Doc. RNDr. Milan Margetín, PhD., Ing. Jozef Eštočin, Ing. Pavel Srpoň • **Adresa redakcie:** Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku- družstvo, Mládežnícka 36, 974 01 Banská Bystrica, tel. 0905406283, e-mail zchok.relovsky@orangemail.sk, **Pre-press a tlač:** KURIÉR plus REKLAMA, tel./fax: 053/4414 058 Odborárov 49, 052 01 Spišská Nová Ves • Redakcia nezodpovedá za obsahovú a jazykovú správnosť príspevkov • **ISSN 1336-4715**

Vážení chovatelia a čitatelia časopisu

Chov oviec a kôz

Ing. Jozef Eštočin

Predseda Predstavenstva ZCHOK
na Slovensku- družstvo

Do rúk sa Vám dostáva tretie tohtoročné čís-

lo nášho časopisu. Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku- družstvo vydáva tento časopis pre všetkých priaznivcov chovu oviec a kôz na Slovensku. Vydanie každého čísla je sprevádzané bilancovaním úloh, ktoré sú už v kalendári úspešne za nami a tiež prípravou na činnosti, ktoré chovateľov a pracovníkov zväzu ešte len čakajú. Mesiac máj, jún a čiastočne aj júl sa niesli v znamení zabezpečenia dostatočného množstva plemenného materiálu pre ďalšiu chovateľskú činnosť. Najúspešnejší chovatelia jednotlivých plemien sa stretli tak ako každý rok na Nákupných trhoch plemenných baranov. Niektorí prišli predávať, iní nakupovali. Som rád, že zväz splnil prísľub, ktorý minulý rok dal a na NT bolo tento rok do plemenitby zaradených o takmer päťsto plemenných baranov viac ako predchádzajúci rok. Podrobnosti si iste nenecháte ujsť a prečítate si ich v tomto čísle. Najbližším našim hlavným pracovným motívom

okrem našej činnosti vyplývajúcej zo zákona je organizačné zabezpečenie expozície oviec a kôz na najväčšom sviatku poľnohospodárov na Slovensku- AGROKOMPLEX 2007. Už teraz prebiehajú posledné zabezpečovacie práce súvisiace s plemenným zložením vystavovaných zvierat a s prípravou na Národnú výstavu, kde chceme kvalitne reprezentovať náš chov oviec a kôz. Teší ma, že aj vďaka tomuto časopisu Vám môže byť ZCHOK bližšie a môže tak lepšie naplňovať Vaše požiadavky. Dúfam, že si pri všetkých pracovných povinnostiach nájdete čas a navštívite nás na Agrokomplexe. Využite pri tom prosím malé prekvapenie, ktoré je súčasťou tohto čísla. Chcem Vám poďakovať za dôveru a verím, že aj Vaše podnetné návrhy pomôžu skvalitniť našu činnosť pre Vás.

***Želám Vám krásne leto a dovidenia
na Agrokomplexe 2007***

Predstavujeme nové Predstavenstvo ZCHOK na Slovensku-družstvo

Na výročnej členskej schôdzi, ktorá sa konala dňa 25. apríla 2007 boli členmi družstva zvolení jednotliví členovia orgánov družstva. Prebehla aj voľba predstavenstva a neskôr si nové predstavenstvo zvolilo svojich štatutárov.

Predsedom predstavenstva na nasledujúce funkčné obdobie sa stal Ing. Jozef Eštočin. V tomto časopise Vám chceme postupne predstaviť jednotlivých členov nového predstavenstva, najmä z hľadiska profesionálneho a tiež Vám chceme priniesť ich pohľad na dnešné postavenie ovčiarstva na Slovensku.

Dnes začneme predsedom, Ing. Jozefom Eštočinom a podpredsedom Ing. Františkom Kurillom. Obidvom sme položili podobné otázky.

Ing. Jozef Eštočin

Pán predseda, aký je Váš profesný životopis?

Narodil som sa 27.7.1951 v obci Koprivnica, okres

Bardejov. Tam som aj absolvoval svoje žiacke začiatky na základnej škole. Keďže som ako chlapec z dediny mal vždy blízko k poľnohospodárstvu, rozhodol som sa pokračovať v štúdiu na Strednej poľnohospodárskej technickej škole v Košiciach-Barci- veterinárny odbor (dnes Stredná veterinárna škola). Po ukončení strednej školy som sa pre nedostatok miesta nedostal na Vysokú školu veterinárnu do Košíc a preto moje štúdium pokračovalo na Vysoké škole poľnohospodárskej v Nitre - zootechnický odbor, ktorú som ukončil v roku 1975. Po ukončení školy som nastúpil pracovať na družstvo v rodnej obci. V septembri ma však už čakala základná vojenská služba, ktorú som si odslúžil v Nitre pod Zorborom.

Po jej ukončení som sa vrátil na pôvodné pracovisko, ktoré medzitým prešlo zmenami- došlo ku zlúčeniu dvoch družstiev Koprivnica a Marhaň, takže som vlastne nastúpil do RD Marhaň. Keďže vedenie vtedajšieho družstva nepochopilo moje myšlienky smerujúce k zlepšeniu činnosti družstva, tak som sa rozhodol odísť pracovať do vtedy pre mňa neznámeho prostredia v Starej Ľubovni. Začal som pracovať na vtedajšom Ústave pre vedeckú sústavu hospodárenia.

V roku 1978 v okrese vznikli nové družstvá, medzi nimi aj JRD Litmanová. V roku 1981 nebolo obsadené miesto zootechnika na dvoch družstvách v okrese. Mňa zlákala príležitosť v Litmanovej, keďže sa jednalo o špecializovanú ovčiu farmu. Takže od roku 1981 pracujem na družstve v Litmanovej, pričom už 16. rok vo funkcii predsedu družstva.

V predstavenstve ste pôsobili už ako jeho člen, aké

sú Vaše ciele v pozícii predsedu?

Práve vďaka tomu, že prácu zväzu už poznám, môžem povedať, že veľa toho na práci zväzu nie je potrebné zlepšovať, ide správnym smerom. Odrazom toho je aj neustále sa zvyšujúca členská základňa. Nové Predstavenstvo je zložené z najlepších odborníkov - ovčiarov na Slovensku, ktorí pochádzajú geograficky z celého územia Slovenska. Každý z nich pozná problémy v chove oviec vo svojej oblasti a preto najlepšie vie ako ich využiť na implementáciu do činnosti zväzu. Takže ak bude naša spolupráca minimálne na takej úrovni ako doteraz, predpokladám, že urobíme všetko preto, aby ovčiar na Slovensku boli s prácou zväzu spokojní.

Pokiaľ ide o výkonný orgán, jeho činnosť je na dobrej úrovni. Je vždy čo zlepšovať, preto aj malé rezervy, ktoré v jeho činnosti sú postupne budeme odstraňovať.

Jednotliví pracovníci pokrývajú celé ovčiarske Slovensko a maximálne sa snažia vyhovieť všetkým požiadavkám chovateľov, predovšetkým v šľachtení a plemenitbe. Dokonca niektoré činnosti, ktoré vykonáva zväz sú aj nad rámec našich povinností. Rezervy vidím najmä v zlepšení spolupráce a komunikácie s inými organizáciami a inštitúciami pôsobiacimi v oblasti poľnohospodárstva. Jedná sa nielen o oblasť vedy ale aj praxe a sú urobené už prvé kroky vzájomnej spolupráce.

Mám záujem rozšíriť spoluprácu so zahraničím, najmä s krajinami V4, ktoré sa boria s podobnými problémami ako Slovensko. Aj v tejto oblasti bolo vykonaných viac aktivít, o ktorých budeme informovať neskôr.

Ako vidíte budúcnosť ovčiarstva na Slovensku?

Ovčiarstvo patrí ku Slovensku. Je to dané prírodný-

VÝZVA

Vážení chovatelia a priaznivci chovu oviec a kôz. Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku vyzýva všetkých organizátorov rôznych spoločenských podujatí, súťaží, prehliadok a iných akcií súvisiacich s chovom oviec a kôz regionálneho charakteru k bližšej spolupráci v rámci týchto akcií. Podrobné informácie získate od pracovníkov ZCHOK. Kontakty sú k dispozícii na stránke www.zchok.sk.

mi podmienkami a samozrejme aj tradíciou trvajúcou storočia. V blízkej budúcnosti sa však všetci ovčiari budeme musieť popasovať so zmenami, ktoré ovplyvňujú smerovanie chovu oviec na Slovensku.

Ako najväčší problém ovčiárstva na Slovensku vidím personálne zabezpečenie. Vlastne celoeurópskym problémom je nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, najmä v oblastiach kde sa chovajú dojnú plemennú oviec.

Tiež musím poukázať na problém z minulého obdobia, keď poľnohospodárstvo nebolo prioritou ľudí, ktorí mohli ovplyvniť jeho fungovanie. Teraz sa to podstatne zmenilo, poľnohospodárstvo je prioritou vládneho programu súčasnej vlády, čo pozitívne ovplyvnilo celý sektor poľnohospodárstva a tiež aj ovčiárstvo. Dôležité je aby chovatelia zachytili a v maximálne možnej miere využili prísun financií na pomoc poľnohospodárstvu v plánovacom období na roky 2007-2013 zo štátneho rozpočtu a európskych fondov.

Sú to finančné prostriedky, ktoré ovplyvnia budúcnosť podnikania v poľnohospodárstve.

Je však potrebné počítať aj s tým, že podnikateľské subjekty, ktoré tento trend nezachytia a nezainvestujú budú existenciu ohrozené.

Ďakujem za rozhovor

Ing. František Kurilla

Pán podpredseda, aký je Váš profesný životopis?

Narodil som sa 22.2.1946 v Radošine, okres Topoľčany. SPTS som študoval v Novom Meste nad Váhom a VŠP ukončil v Nitre v roku 1970.

Po ukončení štúdia som ako mladý inžinier začal pracovať v JRD Leštiny, okr. Dolný Kubín. V roku 1986 som bol zvolený za predsedu JRD Pucov, kde s malými prestávkami pracujem dodnes.

Mimo profesionálneho zamestnania zastávam rôzne funkcie v oblasti chovateľstva – člen SZCH a predseda miestnej organizácie SZCH v Dolnom Kubíne. Som chovateľom rôznych druhov zvierat – holuby, hydina, ovce, kozy, vtáctvo a iné.

Som zakladajúcim členom a prvým predsedom ZCHOK. Zväz vznikol v Nitre na Výskumnom ústave ŽV, kde bolo prvé zasadnutie predstavenstva. Vtedy som sa stal jeho prvým predsedom.

Po presunutí zväzu do Banskej Bystrice som bol jeho podpredsedom až do odstúpenia Ing. Augustína. Vtedy som sa stal druhýkrát predsedom ZCHOK a bol som ním až do roku 2007.

V roku 2007 som chcel ukončiť aktívnu pracovnú činnosť na družstve aj vo zväze a odísť do dôchodku. Členovia nášho PPD ma prehovorili aby som ďalej aktívne pracoval na družstve, tak potom na návrh Ing. Jozefa Eštočina, terajšieho predsedu som sa stal podpredsedom ZCHOK.

Aké sú Vaše ciele v pozícii podpredsedu? Moje hlavné ciele:

- využívať svoje dlhoročné praktické skúsenosti v poľnohospodárstve, v ktorom som odpracoval už 37 rokov. Najskôr ako zooteknik a 20 rokov už ako predseda PPD Pucov v prospech ovčiárov celého Slovenska.
- v spolupráci s predsedom zväzu naďalej v rámci zväzu vytvárať lepšie podmienky chovateľov oviec a kôz, zabezpečovať najnovšie poznatky a informácie pre zlepšovanie podmienok jednotlivých chovateľov zväzu.
- záujem rozvoja chovu oviec a kôz navrátiť postavenie nášho odvetvia v agrárnom sektore
- v rámci jednaní z vyššími inštitúciami využívať svoje dlhoročné kontakty pre dobrú spoluprácu v prospech celého zväzu chovateľov.

Ako vidíte budúcnosť ovčiárstva na Slovensku?

Myslím si, že ovčiárstvo na Slovensku má veľkú budúcnosť, že svoje najhoršie obdobie už má za sebou. Pamätám si v rôznych obdobiach aj veľké pády a vo veľkom likvidáciu oviec. V súčasnom období si myslím, že je stabilizovaná – čo sa týka stavu, že naplňame dohodnuté kvóty 325 tisíc kusov. Ovčiárstvo má budúcnosť hlavne v tom, že v horských a podhorských oblastiach súčasne využívanie pôdneho fondu, hlavne pasienkov je priam predurčené k chovu oviec. Ovce na týchto oblastiach udržiavajú krajnotvorbu našich oblastí, využívajú neprístupné pozemky na spásanie, skrášľujú naše krásne Slovensko a pôsobia aj ako ekologické zvieratá v danom teréne.

Horšie je to už s produktmi, kde naše výrobky ešte stále nie sú docenené.

Vlna – o tom už ani nemá zmysel hovoriť za 14 korún aj to iba horko ťažko sa predáva a strihači zarobia 25,- Sk za kus.

Jahňatá – hlavná žatva ovčiárov v poslednom roku. Ich cena poklesla o 10-12 korún. Tu sa musia chovatelia rozhodnúť o spoločnom postupe predaja a prehodnotiť

činnosť OVOD, lebo v tejto podobe to ide na úkor chovateľov

Výrazne sa zlepšila situácia v odbyte syra a jeho výrobkov, ale nie cestou bryndziarov a mliekarov, ale vďaka vypracovaniu podmienok a splnenia kritérií HAC-CP chovatelia predávajú svoje výrobky buď priamo na farmách, alebo na rôznych parkoviskách po celom Slovensku, a tak si vylepšujú ekonomiku chovu oviec.

V minulom funkčnom období ste vo funkcii predsedu predstavenstva zastupoval ZCHOK na mnohých jednaniach s rôznymi inštitúciami. Ako si na stretnutia spomínate? Často to bol asi „boj s veterinárnymi mlynmi“.....

Pri stretnutiach so zástupcami rôznych inštitúcií sme vychádzali hlavne z toho, že vždy sme chceli dosiahnuť také výsledky rokovaní, aby mal z toho úžitok chovateľ oviec. Nebolo to vždy jednoduché. Väčšinou to stroskotalo na financiách, ale niekedy aj na ochote rokovať s nami. Hovorím o vedení minulého ministerstva.

Napríklad chceli sme dostať do kalendára výstavy zvierat dva nákupné trhy bez nároku na náhradu a podporu – chceli sme to hlavne z hľadiska vstupu do povedomia – hlavne našich zahraničných partnerov. No mladá ambiciózná riaditeľka sa s nami o tom nechcela ani baviť. V tom čase sa ťažko presadzovali naše požiadavky. Na ovčiárstvo bolo vydané embargo. Bol to ozaj boj s veterinárnymi mlynmi. Teraz sa nad tým iba usmejem.

V závere funkčného obdobia sa Vám podarilo doslova „vydupať“ pre chovateľov oviec a kôz zvýšenie výšky podpory od štátu formou platby VDĽ. Aký bol proces celých jednaní?

Na začiatku našich jednaní sme hlavne oponovali prepočtovým koeficientom, ktorý bol daný 0,15 a všetci starší chovatelia vedeli, že prepočtový koeficient na VDĽ u oviec bol vždy 0,22. Najskôr sme požadovali vrátiť sa k starému prepočtovému koeficientu 0,22, no bolo nám vysvetlené, že celá EÚ používa prepočet oviec na VDĽ 0,15 a my nemôžeme byť výnimkou. Tak v ústretovej rokovaní hlavne s poradcom pána ministra Ing. Kodatom sme našli spoločnú reč v prospech chovateľov oviec, a chovatelia oviec by aj pri kurze eura 33.50 mohli dostať 600,- 625 korún na jednu ovcu v prepočte na VDĽ.

Zhovárал sa Ing. Slavomír Reľovský

Čo nás čaká

V mesiaci august sa bude vykonávať **potvrdzovanie spôsobilosti plemenných baranov** podľa jednotlivých regiónov. Plemennú spôsobilosť musia mať barany potvrdenú do konca augusta. Termíny a miesta konania stretnutí s chovateľmi budú zverejnené na webovej stránke ZCHOK-

www.zchok.sk

Potvrdzovanie bude prebiehať za účasti zástupcov Plemenárskej inšpekcie SR.

Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku- družstvo oznamuje chovateľom, ktorí majú záujem **nakúpiť alebo predáť plemenné barany**, nech na svoje požiadavky využijú priestor na webovej stránke zväzu v sekcii inzercia .

Nezabudnite!

AGROKOMPLEX 2007

je za dverami.

Strihanie oviec- koníček i práca

Ku chovu oviec patrí neodmysliteľne aj obdobie ich strihania. Niekedy produkcia ovčej vlny patrila k významnému zdroju tržieb pre chovateľov oviec. Dnes je to však najmä potrebný chovateľský zásah. Strihaniu oviec sa venuje dosť ľudí, o čom svedčia aj mnohé inzeráty v chovateľských médiách. Mal som šťastie sa stretnúť s partiou strihačov, ktorí sa tejto práci venujú už dlhé roky. Položil som im zopár otázok o ich pracovnom živote.

Mohli by ste sa najskôr predstaviť ako kolektív?

Volám sa Ondrej Smoleňák. Ovce strihám už devätnásť rokov. Pri ovciach som vlastne vyrastal, moji rodičia bačovali a vyučil som sa tiež na „bačovskej“ škole v Záblatí, kde som si spravil aj kurz strihača. Vojnu som si odkrútil v Prahe, po vojne som išiel naspäť k otcovi na košiar kde som mu pomáhal. Tu sme sa dali dokopy na strihanie oviec s bratrancom Tomášom. Strihá so mnou Jozef Neupauer, ktorý strihá už štyridsať rokov, Tomáš Smoleňák, František Smoleňák a Stanislav Halčín. Všetci pochádzame z Lendaku ale bývame pri Medzilaborciach. Zloženie v partii sa však mení lebo chodíme strihať aj do zahraničia a delíme sa na dve skupiny. Jedna skupina príde na Slovensko naspäť vždy skôr lebo už sa nám rozbieha strihanie aj doma. Vždy sa jednoducho snažíme aby sme boli štyria a aby sme tým pádom mohli za jeden deň zvládnuť ostrihať 400- 500 zvierat. Ide nám hlavne o to aby sa strihanie neťahalo niekoľko dní a celý personál to s nami zvládol čo najrýchlejšie. Chápeme totiž, že strihanie predstavuje vždy narušenie pracovného tempa. Každý tiež musí zabezpečiť pomocníkov ku strihaniu, a preto je vždy lepšie zvládnuť to čo najskôr v jeden deň a bača večer o šiestej aj zabudne, že bolo strihanie a môže sa venovať dôležitej práci. Nie je problém pri dobrých podmienkach dopoludnia zvládnuť 450 oviec, keď sú normálne ovce a práca ide od ruky. Cena za strihanie je okolo 23-25 Sk za jednu ovcu. Robia nám konkurenciu strihači, ktorí strihajú popri inej práci, ale v tom musím poznamenať, že mi sme profesionáli.

Aké boli strihačské začiatky?

Strihať som začal ako som spomínal s bratrancom Tomášom Smoleňákom. V tom období bol problém aj s technikou. Neboli ešte strihacie austrálske hlavice,

Ešte 2 minútka a budeš ostrihaná.

technika bola našej výroby. Ale zase nebol problém s prácou. Oviec bolo veľa a tým aj práce pre nás.

Takže pre strihača lepšie ako dnes?

V tom období ročne strihač ostrihal približne 12000 oviec. Keďže rapídne poklesol stav oviec, ubudlo nám aj práce na Slovensku a my sme za prácou začali chodiť do zahraničia. Teraz ročne ostrihá každý strihač asi 20000 oviec. U nás ešte vznikol špecifický problém. Veľa strihaní sme museli odmietnuť. Často sa nám stávalo, že sme prišli na miesto strihania v dohodnutý termín a nebolo nič pripravené, nezabezpečené pomocníci, nepripravené ovce, nepripravené miesto na strihanie... Často sa stávalo, že sme mali problém s vyplatením mzdy po ukončení práce. Poviem jeden príklad. Ostrihali sme ovce pánovi podnikateľovi na jednom salaši. Bača nás prosil aby sme ešte do večera ostrihali aj druhé stádo. Tak sme to spravili. Keď nás mal pán podnikateľ vyplatiť, začal sa vykrúcať, že nám nezaplatí dohodnutú sumu lebo my sme stihli ostrihať za deň až 200 oviec na jedného a zdalo sa mu to veľa.... Tak som mu povedal, že tu sme strihali posledný raz. Samozrejme to tak nie je všade. Väčšinou máme pri strihaní zabezpečené primerané podmienky.

A v zahraničí je to lepšie?

Chodíme strihať do Španielska. Je pre nás jednoduchšie ostať tam o týždeň dlhšie a zarobiť toľko ako tu za tri týždne. Ľudia si tam našu prácu veľmi vážia, a sú nám vďační. Myslím si, že nie je normálne ak si niekto neváža vlastnú prácu. Nemôžeme povedať, že u nás si našu prácu nevážia ale Španieli by za našu prácu doslova dali dušu. U nás sa stane, že po ostrihaní musím hľadať zooteknika po dedine aby nás vyplatil. Tam sme doslova na roztrhanie, každý farmár by chcel aby ste už išli strihať k nemu.

Ako vyzerá váš pracovný rok?

Sezóna nám začína keď napadá prvý sneh a ovce sa zatvoria do maštali. Strihanie začína na Mikuláša- 6. decembra. Potom striháme po celom Slovensku celý december až do konca januára. Potom máme voľno a v apríli už ideme do Španielska. Tam striháme tri mesiace. Potom sa vraciame späť na Slovensko, kde nám opäť začína sezóna. Počas roka striháme sedem až osem mesiacov.

Aké je ovčiarstvo v Španielsku?

Ovce sa tam chovajú v koncentráciách od 100 zvierat až do 15000 zvierat. Ani tieto veľké stáda nie sú ničím výnimočným ale bežné stádo má okolo 700 zvierat. V okolí dedín s asi 3000 obyvateľmi je bežne 9000-10000 oviec. Jedná sa o ovce väčšieho telesného rámca s hmotnosťou 80-90 kg. Sú tam aj mäsové aj mliekové plemená. Na svoje pôvodné plemeno Aragon pripúšťajú merinské ovce. Podľa vlny by sa mali strihať 3x za dva roky. Strihajú sa však raz za rok. Vlna je podobná ako u valašky ale je poriadne prerastená a pre nás to znamená ťažké strihanie, lebo koža sa veľmi odťahuje. Chovatelia sa tam boria tak isto ako u nás s problémami číslovania oviec. Čo musím spomenúť je hygiena. Tá je v našich chovoch 100% lepšia. Niektoré farmy sú také, že tam by som sa mlieka nenapil a bez problémov fungujú. A pritom sú v EÚ ako aj my. U nás by taký farmár, ktorý nezabezpečil všetky predpisy a nariadenia asi už sedel

Pred strihaním.

Pán Ondrej Smoleňák

Pri práci.

Takto to ide fajn.

Po strihaní.

Táto vlna sa ešte musí presušiť.

v chládku. Niekde je to skutočne hrozné a stálo by za to ukázať to našim tvorcom predpisov. Mlieko zväzujú do centrálnych mliekarní. Problém s odbytom vlny je podobný ako u nás. Sú to väčšinou súkromní poľnohospodári, ale sú združení v tzv. kooperatívach. Táto združuje viac farmárov, ktorí majú spoločné kancelárie zabezpečujúce krmivo, odbyt a spracovanie mlieka, odbyt jahniat, veterinárnu starostlivosť, strihačov. Farmár platí mesačný poplatok. Za strihanie ovce platí 1,5 euro za kus. Chodíme strihať aj na výstavy, ktoré si organizujú jednotlivé kooperatívy.

Nekonkurujete domácim strihačom?

Oproti domácim strihačom máme výhodu v tom, že robíme podstatne rýchlejšie. To čo oni urobia za celý deň máme my hotové do obeda. Obed je tam o tretej a od tretej do piatej je siesta. Tiež oni pri

strihaní vlnu veľmi kúsujú. Hlavnou našou výhodou je strihanie oviec bez viazania. Domáci strihači ovce viažu, je to strata času a je potrebná ďalšia pracovná sila. Farmári to nemajú radi lebo keď naviažu 15-20 oviec tak tie tam aj hodinu ležia. Na jedno miesto chodíme už šesť rokov. Keď tam prídeme, máme už všetko pripravené – od bývania až po veci potrebné na strihanie.

Vaše náklady počas roka sú asi tiež vysoké.

Samozrejme. Práve to vysvetľujem tým, ktorí mi tvrdia, že cena za ostrihanie jednej ovce je vysoká. Strojček na strihanie stojí 20000 korún, kardan stojí 8000, jeden nožík 1200 korún a nič z toho nekúpim u nás. U nás sú veľmi drahé. Tiež doprava a bývanie na mieste strihania niečo stojí. Samozrejme si platím dane a odvody. Takže som rád ak mi ostane asi 10 ko-

rún od ovce. Ročné náklady pre strihača predstavujú sumu asi 30000 korún. Pre začínajúceho strihača sú náklady asi 50000 korún.

Zúčastňujete sa aj súťaží na Slovensku?

Bol so na majstrovstvách Slovenska. Ale ostal som dosť sklamaný z úrovne aj z hodnotenia ako takého. Kvalita strihania bola menej podstatná ako rýchlosť. Chcel by som vyzvať kompetentné osoby aby usporiadali také zápolenie najlepších strihačov aké si táto ťažká práca zaslúži.

Autor: Ing. Slavomír Reľovský,
samostatný šľachtiteľ,
ZCHOK na Slovensku-družstvo
Autor fotografií:
Ing. Slavomír Reľovský

Predstavujeme Vám Plemeno: BIELA ALPSKÁ OVCA

Biela alpská ovca bola do Českej republiky dovezená v rokoch 2003 - 2004 v počte desať bahníc a jeden baran. Ovce boli úspešne pripustené, takže v priebehu pár mesiacov sa stádo rozrástlo o ďalších päť kusov, z toho dva barany inej krvi (línie).

Toto plemeno je vo Švajčiarsku zastúpené 80% z celkového počtu 470 tisíc oviec. Je chované v nadmorskej výške 1800 - 2500m n. m (do 1800m n. m. pasú dobytok). V Alpách sú ovce vyhánané do týchto podmienok cez leto, tj. od mája, keď sa roztopí sneh, do októbra, kedy se tieto ovce zväžajú domov. Vo Švajčiarsku je propagovaný tzv. chov slobodného zvierata, tzn., že ovce môžu byť počas zimy vonku, ale musia mať prístrešok.

Švajčiarska biela alpská ovca je veľkého telesného rámca, na dosť vysokej nohe. Výška na kohútiku u baranov je 76-82 cm, u bahníc 68-74 cm. Je veľmi aktívna. Barany majú hmotnosť 120kg - 140kg. Privezený baran vážil 147kg. Táto ovca je polojemnovlnová až po-

lohrubovlnová, biela, bezrohá, raná s trojstrannou úžitkovosťou. Plemeno bolo vyšľachtené v kantone Luzern a oblasti Tavetecher z miestnych oviec, ktoré boli krížené s plemenom Merinolandschaf a Ile de France. Má aj kvalitnú vlnu sortimentu B/C-D, rúno polouzatvorené, polročná dĺžka 4-5 cm, strihá sa 2x ročne. V Českej republike je zaradené ako kombinované plemeno. Plodnosť na obahnenú ovcu je 160%, priemerné denné prírastky u jahniat vo veku 30 dní sú okolo 420 gramov, ročná striž u baranov 4,5-5,0 kg vlny, u oviec 3,5-4,5 kg vlny.

Dnes sme v Čechách štyria chovatelia tohoto plemena. Chováme celkom cca 50 ks. Výborné výsledky boli dosiahnuté i pri krížení s inými plemenami. Barany odchovávam cez zimu vonku a ovce na salaši, lebo se v zime bahnia.

Bahnenie tohoto plemena je celkom bez problémov. Majú dosť mlieka a struky sú u matiek vysoko, takže jahňa nemusí pri kŕmení klačať. Bývam v nadmorskej výške

okolo 600m n. m., takže v zime tu býva viac ako 1m snehu.

Dnes je v Čechách už šesť línii tohto plemena. Sú tu zástupcovia na kríženie ako v Beskydách, tak aj v Krušných horách. Krkonošský národný park prejavil záujem o kúpu tohto plemena.

Pán Brožek s dovezeným plemeným baranom.

Jahňa narodené už v ČR.

Prípadné otázky ohľadom chovu tohoto plemena rád zodpoviem na e-mailovej adrese:

jan.brozek@koberovy.cz

Autor: Jan Brožek, Koberovy,
Česká republika
Autor fotografií: Jan Brožek,
Ing. Slavomír Reľovský

Blahoželanie za umiestnenie na výstave v Prerove od Ing. Srpoňa.

Na výstave v Prerove.

Vyhodnotenie nákupných trhov plemenných baranov plemena merino, mäsových plemien a ich krížencov.

Vážaná chovateľská verejnosť. Dovoľte mi, aby som vás oboznámil s priebehom a s výsledkami hodnotenia plemenných baranov na nákupných trhoch, ktoré sa uskutočnili v dňoch 3.-4.5.2007 v priestoroch spoločnosti SS Groupe, s.r.o. Pleš. Obec Pleš leží v západnej časti Cerovej vrchoviny v okrese Lučenec. Prvá písomná zmienka o obci vo forme PELYS ja z roku 1246 v donačnej listine kráľa Belu IV., v ktorej daruje hradné panstvo Fiľakovo. V poslednej dobe sa táto oblasť dostala do povedomia verejnosti vďaka objaveniu výdatných zdrojov teplej slanej vody v blízkej obci Rapovce. Majiteľmi tejto spoločnosti sú Ing. Július Šándor – otec a Ing. Erik Šándor – syn. Spoločnosť sa zaoberá vývozom hovädzieho dobytká a oviec a pre tieto účely má v obci Pleš, neďaleko Lučenca vybudovanú zbernú maštal, v ktorej sa uskutočnili nákupné trhy. Okrem tejto činnosti sa Ing. Šándor starší venuje aj chovu oviec a hovädzieho dobytká, keď má aj šľachtiteľský chov oviec plemena Ile de France. Na trhoch boli predvedené merinské a mäsové barany z celého Slovenska. Barany hodnotila komisia v zložení: Doc. Ing. Egon Gyarmathy, Csc. ako predseda komisie, členovia Ing. Anton Ča-

pištrák, Ing. Marcel Matta, PhD., Ing. Pavol Srpoň, Ing. Július Šutý, Ing. Pavol Gúglava, Ing. Slavomír Reľovský a za Regionálnu veterinárnu správu v Lučenci bol poverený MVDr. Štefan Šimon, súkromný veterinárny lekár. Na nákupnom trhu 4.5. sa z rôznych príčin nezúčastnili chovatelia z východného Slovenska a to PD Nová Bodva, Agro – Mold Moldava nad Bodvou, Ing. Jozef Priam, Somotor a PD Odorín. U týchto chovateľov boli plemenné barany ohodnotené na chovoch.

Predvedené plemenné barany boli prevažne veľmi dobre pripravené na nákupný trh, čomu zodpovedalo aj hodnotenie exteriéru. Taktiež je potešiteľné, že čo sa týka genotypizácie na scrapie, väčšina baranov bola zaradená do I. a II. rizikovej skupiny. Zatriedenie plemenných baranov u každého chovateľa do tried, podľa bodového ohodnotenia, ako aj do rizikových skupín podľa genotypov je uvedené v nasledujúcich tabuľkách. V súťaži o prvenstvo na nákupnom trhu bolo predvedených na záver pred komisiu šesť baranov, ktoré spĺňali náročné podmienky účasti- vysoké hodnoty jednotlivých ukazovateľov ale aj exteriérové vlastnosti. Víťazom sa po dlhom rozhodovaní stal baran plemena

Ile de France z chovu Keľo a synovia s.r.o., ktorý dosiahol pri konečnom súčte 91 bodov a výslednú triedu ER. Cenu víťazovi odovzdal predseda Predstavenstva ZCHOK na Slovensku- družstvo Ing. Jozef Eštočin. Chovateli srdečne blahozeláme a tešíme sa na stretnutie na tohtoročnom Agrokomplexe. Fotografie víťaza a majiteľa si môžete pozrieť na priložených obrázkoch.

Na záver chcem poďakovať usporiadateľovi nákupných trhov Ing. Júliusovi Šándorovi za poskytnutie priestorov a za

veľmi dobré podmienky, ktoré nám vytvoril a teším sa na ďalšiu spoluprácu pri organizácii nákupných trhov. Tiež ďakujem aj riaditeľovi RVPS Lučenec MVDr. Tomášovi Acélovi za ústretovosť pri stanovení veterinárnych podmienok pre miesto nákupných trhov.

Autor: Ing. Pavol Gúglava, samostatný šľachtiteľ, ZCHOK na Slovensku- družstvo
Autor fotografií: Ing. Slavomír Reľovský

Nákupný trh 4.5.200, zatriedenie baranov.

Chovateľ	Plemeno	Predvedené	ER	EA	EB	I.	II.	Vyr.	Zarad.
RD servis Čižatice	CH	11	0	1	2	4	0	4	7
Ing. Šándor, Pleš	IF	19	5	7	6	0	0	1	18
T. Belány, Balvany	MxIFxLC	11	0	10	1	0	0	0	11
VPP SPU Žirany	IF	15	3	8	4	0	0	0	15
PD Nová Bodva	M	17	6	8	2	0	0	1	16
Agro – Mold, a.s.	M	6	2	4	0	0	0	0	6
PD Odorín	MxVF	12	1	7	4	0	0	0	12
Ing. Priam, Somotor	M	14	0	4	7	3	0	0	14
Agro Hostovce	OD	25	1	10	9	4	0	1	24
PD Nová Bodva	SF	1	0	1	0	0	0	0	1
Spolu		131	18	60	35	11	0	7	124

Nákupný trh 4.5.200, zatriedenie baranov podľa rizikových skupín.

Chovateľ	Plemeno	I. skup.	II. skup.	III. skup.
RD servis Čižatice	CH	2	3	2
Ing. Šándor, Pleš	IF	14	3	1
T. Belány, Balvany	MxIFxLC	6	4	1
VPP SPU Žirany	IF	7	8	0
PD Nová Bodva	M	16	0	0
Agro – Mold, a.s.	M	2	4	0
PD Odorín	MxVF	6	6	0
Ing. Priam Somotor	M	2	8	4
Agro Hostovce	OD	15	8	1
PD Nová Bodva	SF	1	0	0
Spolu		71	44	9

Nákupný trh 3.5.2007, zatriedenie baranov.

Chovateľ	Plemeno	Predvedené	ER	EA	EB	I.	II.	Vyr.	Zarad.
Keľo a synovia	BE	12	2	3	3	2	0	2	10
Š. Csank, Gemerské Dechtáre	CH	23	2	13	6	1	1	0	23
Keľo a synovia	IF	35	1	14	14	5	0	1	34
Rimava Jesenské	M x IF	26	1	7	13	4	0	1	25
Spolu		96	6	37	36	12	1	4	92

Nákupný trh 3.5.2007, zatriedenie baranov podľa rizikových skupín.

Chovateľ	Plemeno	I. skup.	II. skup.	III. skup.
Keľo a synovia	BE	6	4	0
Š. Csank, Gemerské Dechtáre	CH	2	10	11
Keľo a synovia	IF	28	5	1
Rimava Jesenské	M x IF	11	11	3
Spolu		47	30	15

Napísali

V Palárikove rokovali 29. -30. mája 2007 ministri pôdohospodárstva krajín Visegrádskej 4. Počas rokovania poľského ministra Andrzeja Leppera s ministrom pôdohospodárstva SR Miroslavom Jureňom podpísali obe krajiny 29. mája 2007 medzistátnu dohodu v označovaní tradičného syrového výrobku „slovenský oštiepok“ a „osczypek“. O chránené označenie syrov sa začali sporiť poľskí a slovenskí producenti syrov po tom, čo Poľsko požiadalo o registráciu svojho syra. Bratislava vzápätí podala námietku, pretože sa obávala, že poľská registrácia by mohla slovenský výrobok ohroziť. Podľa dohody bude náš oštiepok patriť do kategórie produktov chráneného zemepisného označenia a „osczypek“ v Poľsku medzi potraviny chráneného označenia pôvodu. Názvy produktov sa nebudú prekladať a štáty si nebudú navzájom brániť pri registrácii svojich syrov v Európskej únii. Súčasťou dohody sú aj deklarácie zväzov producentov z oboch štátov, v ktorých sa zaviazali, že nebudú podávať námietky. Dohoda by preto mala uľahčiť registráciu syrov. „Dohoda hovorí o tom, že obidva názvy, aj slovenský oštiepok, aj osczypek, sa nebudú prekladať a budú sa uvádzať vo svojich národných jazykoch. Tým sa zabráni tomu aby sa spotrebiteľ uviedol do omylu,“ povedala generálna riaditeľka sekcie potravinárstva na MP SR Andrea Jurčáková.

Euractiv.sk- 5.6.2007

Predstavujeme novú tržnicu na plemenné barany.

Na základe výberového konania, vyhláseného ZCHOK na Slovensku na jeseň r. 2006 na usporiadateľa nákupných trhov na plemenné barany, konkurzná komisia, zložená zo zástupcov ZCHOK na Slovensku a zástupcu príslušnej RVPS, rozhodla, že víťazom výberového konania pre stredoslovenský región sa stalo Poľnohospodárske družstvo Liptovské Hole Kvačany. Po vydaní rozhodnutia dňa 14.3.2007 sa zišla komisia v zložení: zástupca ZCHOK na Slovensku, zástupca RVPS Liptovský Mikuláš a zástupcovia PD Liptovské Hole Kvačany, ktorí prejednali nevyhnutné úpravy objektov a ostatných priestorov, aby bol dodržaný platný trhový poriadok a príslušné veterinárne predpisy pre prevádzku tržníc na plemenné barany.

Usporiadateľ - PD Liptovské Hole Kvačany - zrealizovalo všetky opatrenia v stanovenom termíne, takže dňa 13.6.2007 sa mohol uskutočniť prvý nákupný trh na plemenné barany plemena cigája a krížencov a dňa 20.6.2007 na plemeno zošľachtená valaška a krížencov v priestoroch novej tržnice „PD Liptovské Hole Kvačany, miestna časť Dlhá Lúka“.

Keďže ide o novú tržnicu, chceme chovateľskú verejnosť oboznámiť o histórii a súčasnosti tohto družstva.

¹Viktor Mataj , ²Ing.Július Šutý

¹predseda PD Liptovské Hole Kvačany

²ZCHOK na Slovensku-družstvo

Poľnohospodárske družstvo Liptovské Hole so sídlom v Kvačanoch

JRD Liptovské Hole so sídlom v Kvačanoch bolo založené 19.03.1960 zlúčením bývalých JRD Kvačany, Dlhá Lúka a Liptovské Matiašovce. Takto zlúčené začalo hospodáriť na 631 ha poľnohospodárskej pôdy. Patrílo medzi priemerné v okrese Liptovský Mikuláš. K rozšíreniu pôdneho fondu, ako aj členskej základne došlo v roku 1972 keď bola združená obec Veľké Borové. Poľnohospodársky pôdny fond vzrástol na 1424 ha.

Zlúčením JRD Liptovské Hole Kvačany a JRD Liptovský Trnovec od 1.1.1976 sa výmera zvýšila na 2211 ha poľnohospodárskej pôdy. V súčasnosti hospodári PD na 1225 ha pôdy. Tento stav je od roku 1980, kedy boli združené obce Malé Borové a Hutý.

Pôdny fond družstva sa nachádza v nadmorskej výške od 550 do 1100 m. Družstvo je zaradené do horskej oblasti. Vysoká nadmorská výška, ako aj veľký počet zrážok /ročne od 900 do 1260 mm/ sa nepriaznivo odráža na ekonomike PD. Sú to neúmerne vysoké náklady na dosahovanú produkciu, nízka trhová produkcia a tým dosahovaná rentabilita.

Kvačany /610 m nad morom/

-stará liptovská obec /570 obyvateľov/, prvá zmienka o území je z roku 1256. Prvý písomný doklad o samotnej obci je z r.1391.

Obyvateľstvo sa zaoberalo chovom oviec, drevárstvom a poľnohospodárstvom. V 18. a 19. storočí sa dochoval rukopisný kancionál / ľudové pastierske a vianočné piesne/.

Pamätihodnosti: gotický rímskokatolícky kostol sv. Kataríny alexandrijskej z prvej polovice 14. storočia. V roku 1951 tu boli objavené zvyšky gotických rustikálnych fresiek z pol. 15. storočia.

Kvačianska dolina – najvýchodnejšia dolina Chočských vrchov. Vysoko atraktívny krasový kaňon Kvačianky, ktorá tvorí množstvo kaskád a vodopádov. Zdobia ju viaceré skalné vápencové steny, vzácna kvetena. Zaujímavosťou je starý drevený mlyn s areálom. Celá dolina bola vyhlásená za národnú prírodnú rezerváciu.

Liptovské Matiašovce /626 m nad morom/

-obec vznikla na mieste pravekého osídlenia, ktoré dokladujú viaceré archeologické nálezy. Jej prvotný

vývoj sa datuje na koniec 13.storočia, keď sa postupne stáva majetkom zemianskeho rodu Matiašovcov.

Pamätihodnosti: renesančný rímskokatolícky kostol sv. Ladislava s opevnením z prvej polovice 16. storočia.

Zaujímavosť: severovýchodne od obce, na návrší Konislava, stoja tri predhistorické mohyly, každá o priemere 18 m. Ide o hroby bojovníkov halštatského obdobia, s dosiaľ nevyjasneným pôvodom, ani dôvodom ich stavby.

Liptovský Trnovec / 570 m nad morom/

- po vybudovaní vodného diela Liptovská Mara sa stal jej rekreačným centrom s autokempingom, plážou a prístaviskom vyhládokovej lode. Prvýkrát sa spomína r.1283 ako stredoveká obec. Roku 1429 jej kráľ Žigmund udelil mestské práva s trmi výročným jarmokom. Koncom 16. storočia bol Liptovský Trnovec dokonca väčší ako Liptovský Mikuláš. Dnes sa obec rozšírila na blízke návršie Čierne.

Pamätihodnosti: pranie z 17. storočia klasicistický kostol z r.1810.

Veľké Borové /828 m nad morom/

-kopačiarica obec v najvýchodnejšej časti Chočských vrchov.

Vznikla v 16. storočí usadením goralského obyvateľstva z hornej Oravy, ktoré sa zaoberalo najmä chovom oviec, skromným poľnohospodárstvom a od 18. storočia podomovým obchodom a sklárstvom. Ako sklári chodili po celom Uhorsku a odchádzali aj do Čiech a Poľska.

Pamätihodnosti: klasicistický kostol z r.1823, ktorý stojí na mieste starého dreveného.

Malé Borové /880 m nad morom/

-kopačiarica obec v severovýchodnom cípe Chočských vrchov.

Patrí k najmladším liptovským obciam. Vznikla kolonizáciou goralského obyvateľstva z hornej Oravy na prelome 16. a 17. storočia. Obec bola známa výrobou sít, košov, brezových metel, sklenárstvom. Sklená huta sa spomína ešte v r.1840.

Hutý /789 m nad morom/

-rozsiahla laznická obec, asi 5 km dlhá, vznikla neskoršou goralskou kolonizáciou z hornej Oravy. V minulosti tu boli sklárske hutý a obyvatelia patrili k známym podomovým sklenárom. V obci sa zachovala roztrúsená zástavba kopačiarkeho typu. Väčšina

domov má originálne zasklené verandy ako pozostatok bývalého zamestnania.

Rastlinná výroba je zameraná na výrobu objemových krmovín a obilnín na výrobu vlastných krmných zmesí. Živočišna výroba je zameraná na výrobu surového kravského mlieka.

Doplňkovou výrobou je chov oviec. Podnik má uznaný šľachtiteľský chov zošľachtenej valašky.

Chovom oviec sa podnik zaoberá od roku 1960. V súčasnosti je farma oviec na hospodárskom dvore Veľké Borové. Chováme v priemere 1000 ks oviec z toho v priemere 550 ks bahníc.

Každoročne odchovávame plemenný materiál, ktorý okrem vlastnej obnovy stáda aj predávame.

Farma má zriadenú malú mliekarensú výrobu, kde spracovávame časť ovčieho mlieka na hrudkový ovčí syr. Ostatná produkcia mlieka je odpredávaná do Liptovskej mliekarene a.s. na ďalšie spracovanie.

V ďalšej etape má PD za cieľ vybudovať na farme strojovú dojareň, čím v značnej miere odbúra ťažkú manuálnu prácu pracovníkov salaša. Z chovom oviec chceme pokračovať aj do budúcnosti a postupne budeme chcieť zvýšiť počet bahníc na 1000 ks, no nesmieme sa brániť ani novej technológii. Pevne veríme, že súčasný chov oviec je dobrým základom pre rozvoj podniku, ale aj agroturistiky.

A keďže k Liptovu patria hole a k holiam ovce, ako by to bolo, keby k podniku **Liptovské Hole** nepatrili ovce!

Rok 2003:

Počet žijúcich bahníc zapísaných v plemennej knihe 545 ks

- z toho spĺňajú štatút PK pre rok 2003 337 ks

- počet plemenných baranov 18 ks

- počet chovaných línií 8 ks

- rok uznania chovu za šľachtiteľský 1979

znovu obnovený 08.11.2000

- priemerná trhová produkcia syra na bahnicu:

rok 1999	rok 2000	rok 2001	rok 2002
1/13,51 kg	1/14,03 kg	1/16,22 kg	1/23,41 kg

Rok 2006:

V kategórii oviec je stav nasledovný: priemerný počet oviec za rok 2006 je 946 ks, oproti roku 2005 je nárast o 64 ks. Bahníc sme v roku 2006 chovali v priemere 521 ks, je to oproti roku 2005 taktiež menej, ale len o 9 kusov.

Vážení chovatelia. Nákupné trhy na plemenné barany bývali ešte v nedávnej minulosti „dožinkami“ ovčiarov. Táto krásna tradícia sa začala pomaly vytrácať. Vznikol syndróm večnej uponáhľanosti. Veríme, že vybudovaním dôstojnej tržnice v krásnom prostredí Liptova si všetci nájdeme čas sa v pokoji porozprávať, vymeniť si skúsenosti, jeden druhému poradiť, tak ako bolo kedysi dobrým zvykom.

Autor fotografií: Ing.Slavomír Reľovský

Krátka inzercia

Kúpim 6-10 oviec z oblasti moravsko-slovenského pohraničia pre vypasenie veľkej lúky v obci Čeladná, okr. FM. Mám el. ohradník, zastrešené ustajnenie, skúsenosti s chovom oviec. Volajte ráno alebo večer p. Nedveda, 00420 558 439 200 alebo zanechajte svoje tel. číslo na záznamníku.

Ing. Hynek Nedveda, Čeladná 356, 739 12, okr. FM, Česká republika

Ďakujem.

NT Kvačany – 13. 6. 2007

Ing. Július Šutý

ZCHOK na Slovensku-družstvo

Dňa 13.6.2007 sa uskutočnil prvý nákupný trh na plemenné barany v priestoroch novej tržnice PD Liptovské Hole Kvačany – miestna časť Dlhá Lúka. Predvedené boli plemenné barany plemien cigája, la-

caune, krížence, východofrízske a suffolk. Hodnotiaci komisia pracovala v zložení: doc. Ing. E. Gyarmathy, CSc, doc. RNDr. M. Margetín, PhD., Ing. Pavel Srpoň, Ing. A. Čapistrák, Ing. J. Dúbravská, PhD., p. I. Záborský, MVDr. E. Chladná, MVDr. Šafran, MVDr. Bogyi. Zapisovateľmi boli Ing. Gúglava, Ing. Šutý a p. Kubín.

Po skončení hodnotenia komisia určila víťaza

nákupného trhu. Stal sa ním plemenný baran č. Sk 252787 plemena cigája, chovateľa Taurisovini s.r.o. Tento baran bude predvedený na výstave AGROKOM-PLEX 2007.

Zatriedenie baranov predvedených na trhu vidno z tabuľky.

Autor fotografií: Ing. Slavomír Reľovský

Vyhodnotenie nákupného trhu

Miesto NT: PD Liptovské Hole

Dátum NT: 13.06.07

Chovateľ	Počet prihl.	Počet predv.	Počet zaradených do			I	II	Celkom	
			ER	EA	EB			zar.	vyr
Agrofarma Č. Kameň	11	11	2	7	2	0	0	11	0
Agrofarma Č. Kameň	36	24	6	14	3	1	0	24	0
Agrofarma Č. Kameň	10	4	0	2	2	0	0	4	0
PD Žemberovce	31	30	23	5	1	0	0	29	1
PD Smrečany	10	9	2	2	3	0	0	7	2
SHR P. Karcol	21	21	7	12	2	0	0	21	0
Turiec Agro T.Đur	18	18	7	11	0	0	0	18	0
PD Sklabiňa	14	14	6	4	1	2	0	13	1
PD Mošovce	11	11	2	4	5	0	0	11	0
PD Sebedín	24	24	1	10	7	5	0	23	1
Ing. Nemčok	2	1	0	0	1	0	0	1	0
PD Detv. Huta	16	14	1	5	6	2	0	14	0
AGROSEV Detva	3	3	1	2	0	0	0	3	0
AGROSEV Detva	21	16	0	1	8	3	0	12	4
PD Senohrad	25	25	3	8	13	1	0	25	0
ZPD Poltár	21	20	1	10	7	1	0	19	1
TAURIS OVINI	28	27	2	16	9	0	0	27	0
I.družstevná a.s.	20	18	2	11	5	0	0	18	0
PD Očová	22	20	1	7	12	0	0	20	0
Ing. Kováč	2	2	0	0	1	0	1	2	0
Celkom za NT	346	312	67	131	88	15	1	302	10

Príhovor predsedu PD Liptovské Hole Kvačany p.Viktora Mataja.

Blahoželanie chovateľovi Ing. Moncoľovi.

Víťaz NT.

Napísali

Poľská bryndza bude oficiálne registrovaná ako regionálny výrobok EÚ. Informovala o tom dnes Európska komisia, podľa ktorej získala podhaliarska bryndza ako prvý poľský výrobok ochranné označenie pôvodu. V EÚ možno požiadať o registráciu chráneného zemepisného označenia a chráneného označenia pôvodu poľnohospodárskych produktov a potravín, ako aj o registráciu v kategórii zaručená tradičná špecialita. SR požiadala o registráciu pre slovenskú parenicu, slovenský oštiepok, slovenskú bryndzu a skalický trdelník. Spomedzi nových členských krajín má niektoré zo svojich tradičných výrobkov zatiaľ registrované len Česká republika a Slovinsko.

TASR- 6.6.2007

NT Kvačany - 27. 6. 2007

Ing. Július Šutý

ZCHOK na Slovensku-družstvo

Dňa 27.6.2007 sa uskutočnil nákupný trh na plemenné barany v priestoroch novej tržnice PD Liptovské Hole Kvačany – miestna časť Dlhá Lúka. Predvedené boli plemenné barany plemien zošľachtená valaška, lacaune, krížence s plemenom lacaune a východofrízske. Hodnotiacia komisia pracovala v zložení : doc. Ing. E. Gyarmathy, CSc, doc. RNDr. M. Margetín, PhD.,

Ing. Pavel Srpoň, Ing. A. Čapistrák, Ing. M. Matta, PhD., p.I. Záborský, MVDr. Šafran. Zapisovateľmi boli Ing. Gúgľava, Ing. Šutý, p. Z. Janečková a p. Kubín.

Po skončení hodnotenia komisia určila víťaza nákupného trhu. Stal sa ním plemenný baran č. 643855 plemena zošľachtená valaška z chovu RD Klenovec. Tento baran bude predvedený na výstave AGROKOMPLEX 2007.

Zatriedenie baranov predvedených na trhu vidno z tabuľky.

Na záver chcem poďakovať vedeniu a zamestnancom PD Liptovské Hole Kvačany, menovite predsedovi PD p. Viktorovi Matajovi a hlavnému zootechnikovi Ing. Vladimírovi Geročovi, ktorí v tak krátkom čase dokázali prispôsobiť svoje objekty na dôstojné miesto konania nákupných trhov na plemenné barany. Dokázali, že keď je chuť do práce, aj v krátkom čase sa dajú urobiť veľké veci.

Autor fotografií: Ing. Slavomír Reľovský

Vyhodnotenie nákupného trhu

Miesto NT: PD Liptovské Hole

Dátum NT: 27.06.07

Chovateľ	Počet prihl.	Počet predv.	Počet zaradených do			I	II	Celkom	
			ER	EA	EB			zar.	vyr
PD Predmier	17	17	6	7	4	0	0	17	0
PD Predmier	6	6	2	2	2	0	0	6	0
PPD Pucov	34	28	3	13	9	3	0	28	0
PD Malatiná	25	23	1	16	4	1	0	22	1
AGRIA a.s.	7	7	4	3	0	0	0	7	0
PD Východná	33	33	19	11	3	0	0	33	0
PD Kvačany	36	36	20	14	2	0	0	36	0
PD Važec	18	17	5	11	1	0	0	17	0
PD Lipt. Revúce	36	36	19	15	1	0	0	35	1
AGROTRADE Turček	23	23	13	6	4	0	0	23	0
PD Trstená	36	35	10	14	10	1	0	35	0
PD Trstená	25	23	5	6	8	4	0	23	0
ASIK s.r.o.	5	5	2	3	0	0	0	5	0
ASIK s.r.o.	17	17	8	7	0	0	0	15	2
Agrodružstvo-S	24	23	2	10	9	1	0	22	1
RD Klenovec	61	56	14	35	6	0	0	55	1
Celkom NT	441	421	139	195	70	11	0	415	6

Ing. Čapistrák komentuje kolekciu RD Klenovec.

Kupujúci aj predávajúci.

Ing. Srpoň a prededa Viktor Mataj.

O hodnotenie bol veľký záujem u odborníkov.

Spokojné zootechničky.

Výmena skúseností.

NT Trenčianska Teplá

Ing. Július Šutý

ZČOK na Slovensku-družstvo

Dňa 16.5.2007 sa v priestoroch SCPV VÚŽV ÚCHO Trenčianska Teplá uskutočnil nákupný trh na plemenné barany plemena cigája, zošľachtená valaška, lacaune a krížencov. Všetky predvedené barany pochádzajú z chovu ÚCHO Trenčianska Teplá. Hodnotenie plemenných baranov vykonala komisia v zložení: doc. Ing. E. Gyarmathy, CSc, Ing. M. Matta, PhD., Ing. J. Dúbravská, PhD., Ing. D. Apolen a MVDr. Kopřivová. Zapisovateľmi boli Ing. J. Šutý a p. S. Gago.

Po skončení hodnotenia komisia určila víťaza nákupného trhu. Stal sa ním plemenný baran č. SK 264592 plemena lacaune. Tento baran bude predvedený na výstave AGROKOMPLEX 2007.

Zatriedenie baranov predvedených na trhu je uvedené v tabuľke. Nákupný trh celkovo hodnotím ako veľmi úspešný jednak z hľadiska

organizačného zabezpečenia, kvality predvedeného plemenného materiálu i veľkého záujmu chovateľov. O kvalite plemenných baranov z chovu ÚCHO Trenčianska Teplá svedčí aj fakt, že cca 90% ohodnotených baranov bolo predaných v deň konania trhu.

Pracovníkom ÚCHO Trenčianska Teplá prajem veľa ďalších chovateľských úspechov.

Autor fotografií: Ing. Slavomír Reľovský

Vyhodnotenie nákupného trhu

Miesto NT: SCPV Trenčianska Teplá

Dátum NT: 16.05.07

Ident.stáda	Počet prihl.	Počet predv.	Počet zaradených do						Celkom zarad. vyr.	
			ER	EA	EB	I	II			
309 381 060	33	33	3	19	10	1	0	33	0	
309 381 061	22	21	9	9	2	0	0	20	1	
309 381 064	9	9	2	6	1	0	0	9	0	
309 381 065	5	5	1	3	1	0	0	5	0	
309 381 201	18	18	5	11	2	0	0	18	0	
Celkom za NT	87	86	20	48	16	1	0	85	1	

Komisia-Ing. Matta-ŠPÚ, Ing. Apolen-ÚCHO, MVDr. Kopřivová- RVPS, Doc. Gyarmathy a Ing. Dubravská -SZCH.

Hodnotenie.

Blahoželanie chovateľovi víťaza NT.

Víťaz NT.

Nákupný trh Kamenica - 20. 6. 2007

Novou tržnicou kde sa tento rok konal Nákupný trh na plemenné barany plemena cigája, lacaune, suffolk, východofrízské a krížence boli priestory patriace SHR Martine Angelovičovej v Kamenici. Tento nákupný trh nahradil nákupné trhy konané v Uzovských Pekľanoch. Majitelia priestorov sa od obdobia keď boli v konkurze vybraní s veľkou chuťou pustili do prerábania. Čakala ich neľahká úloha, ktorej cieľom bolo aby splnili všetky prísne podmienky, ktoré sú kladené na tržnice. Úspešne to zvládli, a tak mohli v stredu 20. júna privítať na svojej domácej pôde chovateľov z celého východného Slovenska. Poskytli aj krátku charakteristiku obce a svojho podnikania. Obec Kamenica vznikla v pol.13 storočia pod kráľovským hradom, z ktorého sa dnes zachovali len ruiny. V súčasnosti má 1 864 obyvateľov. Zaujímavosťou obce sú ostré vápencové skalné útvary bradlového pásma. Kataster obce sa nachádza na úpätí Čergovského pohoria. Obec Kamenica sa nachádza 6 km od Lipan smerom na Starú Ľubovňu. V katastrálnom území obce sú hospodári od januára 2003 Martina Angelovičová - SHR, ktorej firma obhospodaruje 410 ha TTP.

Nakoľko pozemky sú situované v podhorskom prostredí sú ideálne pre chov oviec, ktorým sa aj táto firma zaoberá. V r. 2003 bol odkúpený hospodársky dvor, kde sa momentálne chová 1100 ks oviec, 9 ks hovädzieho dobytku a 4 kone. V chove oviec sa zameriava na produkciu mlieka, jahniat a vlny. Momentálne dojí 700 ks bahnič. V r. 2005 sprevádzkovali strojové dojenie, kde sa na jeden pôdaj dojí 48 ks oviec. O tom, že rozhodnutie sprevádzkovať strojové dojenie bolo správne svedčí aj kvalita mlieka, kde sa dosahuje celkový počet mikroorganizmov pod 50 000. Majú pripravené výrobné priestory pre spracovanie mlieka na syr a v budúcnosti by chceli vyrábať a priamo spotrebiteľovi predávať tradičné výrobky z ovčieho mlieka. Všetky náklady na dojá-

reň a výrobné priestory boli financované z vlastných zdrojov. Na farme pracuje 7 zamestnancov, ktorí vykonávajú všetky potrebné práce nevyhnutné pre chod farmy. Tohto roku využili možnosť zorganizovať trh plemenných baranov. Zúčastnilo sa na ňom 13 chovateľov plemenných baranov, kde predviedli 272 ks plemenných zvierat. Organizácia trhov bola na výbornej úrovni, čoho dôkazom boli aj pozitívne ohlasy medzi širokou chovateľskou verejnosťou. Nakoľko to bol nultý ročník všetky poznatky a skúsenosti chcú preniesť do budúcnosti a plemenné trhy konané na farme dostať do povedomia ovčiarskej verejnosti ako oslavu ich náročnej práce. Čo sa týka farmy majú záujem zrekonštruovať technicko- hospodársku budovu na agropenzión a vstup do dvora kde bola vrátnica prestavať na dôstojné priestory pre prácu počas ďalších predajných trhov. Na začiatku bolo spomenuté, že kataster je situovaný v Čergovskom pohorí čo by chceli využiť pre agroturistické aktivity. Cez leto jazda na koni, v zimnom období využiť prekrásnu scenériu na zimné športy. Majiteľka

verí, že tieto plány sa budú môcť zrealizovať aj za pomoci obce, s ktorou má veľmi dobrú spoluprácu. Radi privítajú vo svojom prostredí všetkých, ktorí majú záujem o ovčiarsťvo, aby si mohli navzájom odovzdávať skúsenosti.

Barany na NT hodnotila komisia v tomto zložení: MVDr. Zubrický- predseda komisie, Ing. Apolen, Ing. Matka, PhD. , Ing. Čapistrák, Ing. Srpoň, Ing. Dubravská, PhD. Zapisovatelia: Ing. Šutý, p. Valčko, p. Bujňák. Víťazom nákupného trhu sa stal baran plemena cigája chovateľa PD Jarovnice. S týmto baranom sa stretnete aj na výstave Agrokomplex 2007, kde bude reprezentovať plemeno cigája. Cenu víťazovi odovzdal predseda Predstavenstva ZCHOK Ing. Jozef Eštočin. V závere chcem poďakovať v mene všetkých chovateľov a v mene ZCHOK na Slovensku- družstvo pani Martine Angelovičovej za vysokú profesionalitu pri organizácii NT. Dovidenia v roku 2008.

Autor: Martina Angelovičová, Kamenica, Ing.Slavomír Reľovský

Autor fotografií: Ing.Slavomír Reľovský

Vyhodnotenie NT

Chovateľ	Plemeno	Predvedené	ER	EA	EB	I.	II.	Vyr.	Zarad.
PD Javorina Malcov	cigája	35	4	18	9	3	0	1	34
AGRO Raslavice, s.r.o.	cigája	26	1	15	8	2	0	0	26
AGRO-LENT,s.r.o.	cigája	24	11	12	1	0	0	0	24
Ovčia farma Proč s.r.o.	cigája	38	12	25	1	0	0	0	38
PD Sekčov v Tulčíku	cigája	22	4	11	6	0	0	1	21
PD Jarovnice	cigája	60	26	28	4	0	0	2	58
Agrodružstvo Bystré	cigája	18	7	8	3	0	0	0	18
Agrodružstvo Bystré	C x Lc	8	4	4	0	0	0	0	8
Agrifarm BS	suffolk	13	0	6	3	2	1	1	12
Topoľovka	VF	0	0	0	0	0	0	0	0
SZCH Železník	VF	8	0	4	2	1	0	1	7
SHR Rubis J.	VF	5	1	3	1	0	0	0	5
Ján Goga	VF	1	0	1	0	0	0	0	1
Aronex-MVDr.Priščáková	VF	14	2	10	1	0	0	1	13
Spolu		272	72	145	39	8	1	7	265

Pohľad na farmu.

Barany bolo potrebné dobre fixovať.

Pracovníci PI SR s chovateľom Ing. Jakšom.

Chovatelia pozorne sledovali hodnotenie.

O barany bol veľký záujem.

Chovatelia s víťazom NT.

Nákupný trh AT Tatry Podhorany

Druhým nákupným trhom, ktorý sa konal na východe Slovenska bol nákupný trh v priestoroch firmy AT TATRY Spišská Belá. Tržnica je umiestnená na hospodárstve pri dedinke Podhorany. Tento nákupný trh je na plemenné barany plemena zošľachtená valaška, lacaune a krížence. V tomto prípade sa nejednalo o novú tržnicu. Usporiadateľ využil svoje skúsenosti z minulých rokov a nákupný trh mal výbornú úroveň. Priestory boli ako každý rok vynikajúco pripravené, zvládol aj nárast počtu prihlásených baranov. Minulý rok bolo prihlásených 293 baranov, tento rok to bolo už 336 zvierat. Barany hodnotila komisia v zložení: Doc. Ing. Egon Gyarmathy, Csc. ako predseda komisie, členovia Ing. Anton Čapistrák, Ing. Marcel Matta, PhD., Ing. Pavel Srpoň, Ing. Július Šutý, Ing. Pavol Gúgľava, Ing. Slavomír Reľovský, Ing. Peter Kováčik, p. Ján Novýsedlák, a za Regionálnu veterinárnu správu v Poprade bol poverený MVDr. Húžik a MVDr. Mikoľaj. Zapisovatelia: Ing. Gúgľava,

Ing. Šutý, Ing. Gancarčíková. Zvieratá boli prevažne veľmi dobre pripravené na nákupný trh, vo výstavnej kondícii. V závere NT sa konala súťaž o víťaza NT. Prvé miesto získal na základe rozhodnutia komisie baran z PD Šuňava. Jeho terajší majiteľ firma Agroosivo Úsvit s.r.o. ho tento rok predvedie na Agrokomplexe. Srdečne blahoželáme.

Autor: Ing. Slavomír Reľovský
Autor fotografií: Ing. Slavomír Reľovský

Odvzdávanie ceny.

Víťaz NT s terajším majiteľom a chovateľom.

Vyhodnotenie NT

Chovateľ	Plem.	Pred.	ER	EA	EB	I.	II.	Vyr.	Zar.
PD Zamagurie	ZV	6	2	2	1	0	0	1	5
PD Zamagurie	ZV	7	1	3	3	0	0	0	7
PD Zamagurie	ZV	4	1	0	3	0	0	0	4
AT Tatry	ZV	6	0	5	1	0	0	0	6
NOFA	ZV	21	5	8	6	1	0	1	20
Agrodružstvo Granč Petrovce	ZV	14	2	5	4	3	0	0	14
Agroreal	ZV	13	1	3	5	3	0	1	12
PD Olšavica	ZV	13	1	5	6	1	0	0	13
VAS a.s. Vikartovce	ZV	32	9	18	3	1	0	1	31
PD Šuňava	ZV	9	2	4	3	0	0	0	9
Agroosivo Úsvit s.r.o.	ZV	8	1	3	4	0	0	0	8
VAS a.s. Vikartovce	ZVxLCxVF	5	2	3	0	0	0	0	5
TOMAK s.r.o.	ZV	32	14	15	3	0	0	0	32
RD Litmanová	ZV	21	2	12	7	0	0	0	21
PD V.Lipník	ZV	28	8	17	3	0	0	0	28
SHR T.Dziak	ZV	12	3	5	4	0	0	0	12
Agrofarma spol s.r.o.	ZV	46	3	28	14	0	0	1	45
PD Kluknava	ZV	29	0	17	12	0	0	0	29
SHR Ing.J.Janečko	ZV	3	0	1	2	0	0	0	3
J.Novýsedlák	V	2	0	0	0	0	0	0	0
Agroubár s.r.o. Hrabušice	ZV	10	0	4	6	0	0	0	10
SPOLU		319	57	158	90	9	0	5	314

Chcete napísať príspevok do nášho časopisu? Chcete vyjadriť svoj názor, pochváliť sa svojimi úspechmi, postažovať si na nedostatky,... Napíšte nám. Uverejnenie príspevku urýchľuje a nám zjednodušíte prácu ak budete postupovať podľa nasledujúcich pravidiel:

Nastavenie Microsoft Word pre písanie článkov.

Písmo:

Typ písma: Courier New (Courier New CE)

Veľkosť písma: 12

Zarovnanie písma: vľavo

Nastavenie stránky (Soubor – Vzhľad stránky)

Nahore: 2,8 cm

Dole: 2,8 cm

Vlevo: 2,8 cm

Vpravo: 2,8 cm

Ostatné nastavenia zostávajú.

Nastavenie odstavca (Formát – Odstavec)

Špeciálny: prvý riadek

0 kolík: 0,45 cm

Ostatné nastavenia zostávajú.

Delenie slov sa úplne vypína.

Zásady písania textov vo Word.

- nezarovnávať text, v texte používať iba jednu medzeru, ktorá patrí aj za interpunkčné znamienka, nepoužívať pevné riadky (zakončené enterom), enter používať v prípadoch, keď chceme oddeliť nadpis od textu (za nadpisom, na konci odstavca).
- titulky a medzititulky písať zásadne malými písmenami. Výnimku tvoria materiály, kde vyslovene majú byť niektoré pasáže verzalom (reklamy a pod.).
- tabuľky dávať na koniec textu. Musia mať svoj názov alebo označenie (napr. Tab.č.1), v druhom

prípade má byť na ňu odvolanie v texte.

Rozsah:

- jedna strana v časopise sa rovná trom stranám písaným podľa hore uvedeného nastavenia.
- na základe predpísaného nastavenia rozsah práce maximálne 6 strán, čo predstavuje 2 strany v časopise.

- v prípade tabuliek, grafov a fotografií, treba príslušný počet riadkov odrátať (napr.: 1 fotografia 25 riadkov)

Prílohy:

- fotografie je najlepšie poslať v originály
- fotografie v elektronickej forme (jpg, pdf, min. 250 kB) poslať v osobitnom súbore (nevkladať do Wordu)
- tabuľky v MS Word alebo MS Excel
- grafy najlepšie MS Excel

Nákupné trhy pre plemenné barany 2007

V roku 2007 Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo (ZCHOK) organizoval tak ako to býva zvykom každý rok Nákupné trhy (NT) pre plemenné barany na Slovensku. Tento rok sa od ostatných líšil tým, že miesta konania neboli tradičné.

Po ukončení NT 2006 nám dlhoročný pre-najmateľ priestorov v Kremničke pri Banskej Bystrici oznámil, že nám z objektívnych príčin nemôže poskytnúť priestory v ďalšom období (plemeno ZV,C pre stredoslovenský región).

Postupne v jeseni 2006 nám to oznámili aj z PD Jarovnice (hospodársky dvor Uzovské Pekľany, plemeno C pre východoslovenský región) .

Okrem povinností, ktoré nám vyplývajú zo zákona sme museli pre zabezpečenie NT vypísať konkurz na získanie požadovaných priestorov, ktoré zodpovedajú veterinárnym predpisom a Trhovému poriadku pre ich usporiadanie. Konkurz bol zverejnený na našej webovej stránke.

Nakoniec sa požiadavkám z prihlásených stredísk na NT najviac priblížili PD Liptovské Hole Kvačany – hospodársky dvor Dlhá Lúka, kde sa konali NT pre plemeno ZV a C – stredoslovenský región a na hospodárskom dvore

v Kamenici , okres Sabinov u majiteľky SHR Martiny Angelovičovej .

Za podmienky, ktoré nám vytvorili za tak krátke časové obdobie im úprimne ďakujem v mene všetkých ovčiarov.

V marci 2007 nám oznámili z PD Nová Bodva, hospodárstvo Hostovce, že plánovaný NT pre mäsové plemená , ktorý sa mal konať v máji 2007 nie je možné uskutočniť v týchto priestoroch. No keďže nie sme kúznici, mysleli sme ,že tento NT nedokážeme pre krátkosť času plnohodnotne nahradiť.

Ale predsa, vďaka ochote a záujmu našich chovateľov i keď na dva krát sa uskutočnili NT pre mäsové plemená v hospodárskych priestoroch Ing. Júliusa Šándora v Pleši.

Avšak pre veľké vzdialenosti, ktoré by museli chovatelia prekonať pri doprave do Plešu napr. (Ing. Priam Somotor, chovatelia z Čizatic a nakoniec aj z Novej Bodvy) sme boli hodnotiť plemenné barany individuálne v ich chovoch.

Tiež sme mali trochu skomplikovanú činnosť Výberovej komisie MP pre ovce a kozy pri zabezpečovaní veterinárnej kontroly počas hodnotenia plemenníkov z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti predsedu MVDr. Pavla Zubrického .

Členovia komisie pri rozhodovaní na NT Pleš

Členovia VK na NT v Tr. Teplé - Ing. Matta, PhD. za ŠPÚ, Ing. Apolén za ÚCHO Tr. Teplá, MVDr. Kopřivová za RVPS, Doc. Gyarmathy, Ing. Dubravská PhD., obaja za SZCH Bratislava

Dôležitá kontrola na NT Kamenica

Hodnotenie na NT Podhorany

Hodnotenie na NT Trenčianska Teplá

Nákupný trh	Počet prihlásených	Počet predvedených	Počet zaradených do					Celkom zarad.	Celkom vyrad.
			ER	EA	EB	I	II		
Miesto NT: SS GROUPE s.r.o. Pleš Dátum NT: 03.05.07	99	79	6	27	30	11	1	75	4
Miesto NT: SS GROUPE s.r.o. Pleš Dátum NT: 04.05.07	138	131	18	60	35	11	0	124	7
Miesto NT: SCPV Trenčianska Teplá Dátum NT: 16.05.07	87	86	20	48	16	1	0	85	1
Miesto NT: PD Liptovské Hole Kvačany Dátum NT: 13.06.07	346	312	67	131	88	15	1	302	10
Miesto NT: SHR M. Angelovičová, Kamenica Dátum NT: 20.06.07	297	272	72	145	39	8	1	265	7
Miesto NT: PD Liptovské Hole, Kvačany Dátum NT: 27.06.07	440	412	138	190	67	11	0	406	6
Miesto NT: AT Tatry Sp. Belá Hosp. Podhorany Dátum NT: 3.07.07	336	319	57	158	90	9	0	314	5
CELKOM	1743	1611	378	759	66	3	3	1571	40

Toto charakterizujem ako záporné situácie pri organizovaní NT.

Za vynaložené úsilie a zvládnutý priebeh NT v tomto roku patrí moja vďaka všetkým zainteresovaným.

Ale boli aj pozitívne stránky týchto podujatí, keď sme zorganizovali sedem NT pre plemenné barany, kde celkom bolo prihlásených 1743 plemenníkov.

Z toho predvedených 1611 zvierat, zatriedených do výsledných tried (pozri tabuľku).

Celkom do plemenitby pre prípúšťacie obdobie bolo zaradených 1571 plemenných baranov.

Keď to porovná s produkciou plemenníkov v minulom roku, kde sme celkom vyprodukovali 1120 ks plemenníkov, musím konštatovať, že slovo, ktoré sme ovčiarskej verejnosti dali o zabezpečení plemenitby s vyšším počtom baranov pre rok 2007 sme splnili.

O tom môžu najlepšie povedať chovatelia producenti plemenníkov, keď v tomto roku ponuka bola zhruba na úrovni dopytu.

Presvedčili sme našich oponentov, že vieme aj skutky plniť.

Vďaka patrí všetkým pracovníkom zainteresovaných organizácií MP SR, ŠVPS SR, ŠPÚ SR, ktorí v spolupráci s chovateľmi a ZCHOK zabezpečili požadované úkony, pre splnenie predsavzatí.

Pozitívny vplyv pri hodnotení plemenníkov počas NT na verejnosť malo aj ozvučenie každého podujatia, keď prítomní mali možnosť počúvať odborný komentár hodnotenia, ktorého sa v tomto roku zhostil najlepšie ako moderátor Ing. Anton Čapistrák z SCPV Nitra, pracovisko ÚCHO Trenčianska Teplá.

NT slúžia aj na priateľské a pracovné stretnutia chovateľov, odborníkov a priaznivcov „ovčiarstva“. Tu si chovatelia vymieňajú skúsenosti a odborné rady. Takúto príležitosť využili aj zástupcovia vedenia ŠPÚ SR, keď v rámci NT v Kamenici zvolali pracovné stretnutie k pripomienkovaniu návrhu Metodických pokynov o označovaní oviec a kôz na Slovensku.

Pracovná skupina zastúpená členmi: Ing. Mojmír Haško riaditeľ a Ing. Marcel Matta, PhD., vedúci útvaru oviec a kôz za ŠPÚ SR Ing. Pavel Srpoň riaditeľ a Ing. Július Šutý vedúci plem. knihy za ZCHOK na Slovensku Ing. Jarmila Dúbravská, PhD. SCPV NR, riadiateľka VÚTPH B.Bystrica za SZCH Bratislava MVDr. Tibor Želtvay za PI SR MVDr. Pavol Zubrický, riaditeľ ŠVÚ Prešov za VK MP SR pre ovce a kozy Ing. Anton Čapistrák a Ing. Dušan Apolén SCPV NR ÚCHO Trenč. Teplá za VK MP SR

Po konzultácii členovia pracovnej skupiny doporučili postúpiť Metodické pokyny o označovaní oviec a kôz s doporučenými pripomienkami.

Nemalú mieru zviditeľňovania NT majú aj elektronické médiá. V Dlhej Lúke bol prítomný novinár z časopisu Život a tiež odborný štáb verejnoprávnej televízie STV s moderátorom Jánom Škorňom, ktorí svoje reportáže prezentovali v médiách.

Záverom môžeme konštatovať, že NT v tomto roku pre plemenné barany splnili svoje prvoradé poslanie- zabezpečiť biologickým materiálom chovy, pre ktoré sú každoročne organizované.

Autor: Ing. Pavel Srpoň, riaditeľ ZCHOK na Slovensku- družstvo
Autor fotografií: Ing. Slavomír Reľovský

Chovatelia na NT Podhorany

Ing. Dubravská, PhD. na NT v Kvačanoch ako členka VK za SZCH Bratislava

Komentár na NT Kamenica číta Ing. Dubravská, PhD., členka VK za SZCH Bratislava

Stretnutia na NT

Zľava-Ing. Haško, Ing. Srpoň, Ing. Matta-NT Podhorany

NT Kamenica

Pekný pohľadný výraz

NT Trenčianska Teplá

Výborný komentátor hodnotenia Ing. Čapistrák v rozhovore s Ing. Eštočinom

Vyhodnotenie súťaže mliečnych výrobkov

**o najlepší bačovský výrobok z ovčieho mlieka
a najlepší mliekarenský výrobok na Ovčiarскеj nedeli v Pribyline 2007.**

Ing. K. Herian, CSc., Žilina

Ovčiarска nedeľa, alebo Ovenálie 2007, oslavovala t.r. už svoje 7. pokračovanie v areáli Múzea liptovskej dediny v Pribyline. Je to čarokrásne miesto, kde ožívajú spomienky na dávne časy a kde si pripomínáme svoje tradície a národné zvyky. V posledných rokoch stárou náplňou osláv je aj súťaž o najlepšie bačovské výrobky, alebo mliekarenské výrobky s bačovskou tematikou. Tieto oslavy už nadobudli celoslovenský charakter a zúčastňujú sa ich významní predstavitelia štátu, odborných organizácií a tiež všetci záujemcovia a priaznivci z celého Slovenska.

V tomto roku na súťaž o najlepší bačovský a mliekarenský výrobok dňa 27.mája 2007 v Pribyline, kde bolo prihlásených spolu 81 vzoriek výrobkov z 12 poľnohospodárskych podnikov a z 12 mliekarní a bryndziarní. Tieto vzorky boli zaradené do nasledovných kategórií :

A. Bačovské výrobky z ovčieho mlieka

1. Ovčí hrudkový syr 8 vzoriek
2. Bačovská bryndza 3 vzorky
3. Bačovské oštiepky 3 vzorky
4. Ovčie syrové špeciality 20 vzoriek
5. Žinčica 7 vzoriek

B. Mliekarenské výrobky s bačovskou tematikou (podľa aktuálnych možností)

1. Priemyslová bryndza 6 vzoriek
2. Parené oštiepky, alebo parené syry 5 vzoriek
3. Parenice a korbáčiky 14 vzoriek

4. Špeciálne druhy syrov 15 vzoriek

Vzorky mliečnych výrobkov sa prijímali do poslednej chvíle pred súťažou a boli prerozdelené tak, aby boli v jednotlivých kategóriách čo najviac príbuzné druhy výrobkov. Spolu bolo vytvorených 14 hodnotiacich komisií, (t.j. spolu bolo 60 hodnotiteľov). V každej hodnotiacej komisii bolo 3 – 5 členov nezávislých odborníkov a tiež zástupcovia výrobcov, ktorí anonymne hodnotili vzorky podľa jednotných kritérií. Hodnotil sa vzhľad, konzistencia a zvlášť chuť a vôňa. (max. 10 bodov za vzhľad a konzistenciu a 10 bodov za chuť výrobku). Vo vzorkách prevládali ovčie bačovské syrové špeciality, parené a špeciálne druhy mliekarenských výrobkov.

Prakticky na samotnej súťaži boli zastúpení takmer všetci výrobcovia ovčích i mliekarenských výrobkov a sami si mali možnosť

porovnať kvalitu svojich výrobkov s príbuznými výrobkami. Taktiež všetci mali možnosť vzájomne si vydebatovať svoje problémy a nadviazať osobné a pracovné kontakty.

Treba aj kriticky povedať, že v daných podmienkach nebol čas a ani dostatočný priestor na precíznejšie hodnotenie a hlbšie analýzy výrobkov, lebo už za 2 hodiny od začiatku hodnotenia bolo treba písať výsledkovú listinu a verejne vyhlásiť výsledky súťaže. Tiež bolo trochu nerovnomerné zastúpenie prihlásených výrobkov, čo sa neočakávalo, a v jednom prípade – Kozí dvor Pezinok - boli zaradené i kozie syry a špeciality, ktoré sa nedali porovnávať s ovčimi syrmi.

OVENÁLIE 2007

Výsledková listina najlepších výrobkov

A. Bačovské výrobky :

1. Ovčí hrudkový syr

1. Agrosúča, a.s. Horná Súča
2. PD Kvačany, farma V. Borové
3. PD SNP, Sklabiňa

2. Bačovská bryndza

1. Euroslaš, Brest – Michalová
2. PD Liptovské Revúce
3. SHR Apoleníková, Pružina

3. Bačovské oštiepky

1. RD Hron
2. Agrosúča a.s. H. Súča
3. RD Hron

4. Ovčie syrové špeciality

1. RD Hron - Bochník údený
2. SPDP Lúžňan, Liptovská Lúžna - Parenica neúdená
3. RD Hron - Tehlička údená

5. Žinčica

1. PD SNP Sklabiňa
2. SPDP Lúžňan, Liptovská Lúžna
3. PD Kluknava

B. Mliekarenské výrobky :

1. Priemyslová bryndza

1. Bryndziareň a syräreň, s.r.o., Zvolenská Slatina
2. Liptovská mliekareň a.s., L. Mikuláš
3. Bryndziareň Peter Makovický, Ružomberok

2. Oštiepky a parené syry

1. Liptovská mliekareň a.s., Liptovský Mikuláš - Polooštiepok
2. Bryndziareň a syräreň, s.r.o., Zvolenská Slatina - Oštiepok
3. Liptovská mliekareň a.s., L. Mikuláš - Polooštiepok neud.

3. Parenice a korbáčiky

1. Milsy, a.s. Bánovce n/B. - Nite
2. Liptovská mliekareň, L. Mikuláš - Jánošíkov korbáčik
3. Nikos, Čadca - Syrové nite

4. Špeciálne druhy syrov

1. Tatranská mliekareň, a.s. Kežmarok - Plesnivec
2. Levické mliekarne, a.s. - Gazdovský syr
3. NIKA, s.r.o., Považská Bystrica - Bryndzaner.

OVENÁLIE 2007

Všetci účastníci súťaže obdržali za účasť ďakovné listy od organizátorov a víťazi súťaže o najlepší mliečny výrobok v jednotlivých kategóriách okrem diplomu obdržali i vecné dary z Ministerstva pôdohospodárstva a tiež od generálneho sponzora

Ovenálii od fy NIKA s.r.o. Považská Bystrica.

Všetkým účastníkom bez rozdielu umiestnenia sa v súťaži patrí zaslúžená vďaka za účasť a za svoj vlastný záujem a prínos. Športovo povedané, všetci boli víťazi.

Celkovo možno konštatovať, že tohoročná súťaž o najlepšie mliečne výrobky bola najväčšia v histórii Ovenálie a dopadla veľmi dobre. Hlavným prínosom je aj to, že sa mohli jednotliví zástupcovia výrobcov z pôdohospodárskych družstiev, ako aj súkromníkov stretnúť a porovnávať si druhy i kvalitu svojich výrobkov. Za veľký úspech považujeme i to, že ovčie hrudkové syry, oštiepky a bryndza boli už nie mladé, ale vykysnuté a čiastočne vyzreté, že mali svoju požadovanú kyslosť a tým boli už aj zdravotne nezávadné. Plne sa prejavil aj úspech mnohých školení bačov i poľnohospodárov.

Veľkým prínosom bolo aj to, že sa na súťaži objavil celý rad nových a aj tradičných mliečnych a syrských špecialít. Práve ovčie mliekarstvo a syrárstvo dalo základ i nášmu súčasnému mliekarstvu vo svete i na Slovensku. Tam

sú naše tradície a z toho sa treba odražať aj pri hľadaní si svojho miestečka na európskom trhu.

Na súťaži sa objavili i vynikajúce syry z kozieho mlieka a v budúcich rokoch už uvažujeme s kategóriou kozích syrov a špecialít. Kozie mliekarstvo má tiež svoje tradície a aj opodstatnenie pri vytváraní regionálnych špecialít a právom treba s ním počítať.

Do budúcnosti si treba želať viac podobných podujatí, kde sa môžu naši výrobcovia a spotrebitelia stretávať, tešiť sa zo svojich úspechov a hľadať si zas nové vyššie kvalitatívne ciele pri rozvoji tohto krásneho odvetvia a tiež pri rozvoji našich krásnych ľudových tradícií a rozvoja agroturistiky.

Distribúcia na náklady vydavateľa:

- odborná verejnosť
 - FOR ARCH Banská Bystrica
 - DOM EXPO Nitra
- starostovia a primátori miest a obcí
- samosprávy VÚC
- projektové kancelárie
- správcovia nehnuteľností
- spoločenstvá vlastníkov bytov
- realizátorské spoločnosti
- investičné spoločnosti

- odborná verejnosť
 - MSV Nitra
 - ELOSYS Trenčín
 - Autosalón Nitra
- spoločnosti zo strojárskoho a energetického sektoru
- spoločnosti pôsobiace v automobilovom priemysle
- útvary energetiky výrobných organizácií
- výrobné podniky iných odvetví ľahkého a ťažkého priemyslu

- SPPK a jej členovia
- vystavovatelia a odborná verejnosť na odborných výstavách
- roľnícke družstvá a farmári
- výrobcovia potravín a nápojov
- obchodné refazce s potravinami

v koordinácii s MH SR, MZV SR, MP SR, SPPK, SPPK:

- slovenské zastupiteľské úrady v zahraničí prostredníctvom dipl. pošty
- obchodno-ekonomické oddelenia (OBE0) SR pri ZÚ v zahraničí
- Dom regiónov Slovenska v Bruseli
- inštitúcie EÚ v Bruseli a SR
- zahraničné zastupiteľské úrady akreditované pre SR
- obchodné komory jednotlivých štátov
- zahraniční investori a podnikatelia
- súčasť vládnych prezentácií na rôznych veľtrhoch a výstavách
- ďalšie medzinárodné veľtrhy a podujatia
- dôraz na susediace štáty so SR
- individuálne podľa požiadaviek klientov a spolupracujúcich inštitúcií

Databáza overených firiem

www.infoma.sk

02/43 42 15 60 e-mail: obchod@infoma.sk

kniha, CD-ROM, internet

+ Databáza overených firiem

História sa opakuje. Tieto slová platia nie len pre situácie v histórii ľudstva ako takého ale samozrejme aj v poľnohospodárstve. Opakovanie sa prejavilo pri chove veľmi zaujímavého plemena oviec- Romney Marsh. Prvé pokusy o jeho chov na Slovensku boli už v osemdesiatich rokoch, kedy sa v malom množstve chovalo na vtedajšom JRD Hostovce. Ale už v šesťdesiatich rokoch bol zaznamenaný prvý dovoz na územie dnešnej ČR. Na Slovensko sa toto plemeno vrátilo v roku 2006, vďaka chovateľovi JUDr. Štefanovi Sopkovi z Bardejova. Práve tento chovateľ nám poskytol krátky pohľad na chov plemena Romney Marsh zo svojho pohľadu.

Nebývam priamo v Bardejove ale v Bardejovskej Novej Vsi. Je to dedinka vzdialená len pár minút od Bardejova. V katastri tejto obce sa nachádza aj hlavný predmet mojej činnosti v pôdohospodárstve- ovocinárska plantáž. Zameraním tejto plantáže je pestovanie kôstkovín, konkrétne tu mám vysadených 1800 sliviek, tiež pestujem jablká, hrušky a drobné ovocie. Po dlhých úvahách som sa rozhodol pre chov oviec najmä z dôvodu zefektívnenia ekologického pestovania ovocia. Keďže som už v minulosti choval ovce, jednalo sa o askánske a stavropoľské merino, moja voľba pri výbere zvierat schopných využívať trávny porast na plantáži padla práve na ovce. Láska k chovu oviec vo mne tlela viac ako 25 rokov. Teraz som mal príležitosť opäť sa k ovciam vrátiť. Pri výbere plemena bola pre mňa podstatná najmä skutočnosť aby to boli zvieratá nenáročné, vyžadujúce jednoduchú starostlivosť, odolné voči chorobám a dobre využívajúce aj menej hodnotné porasty. Absolvoval som niekoľko návštev, pri ktorých som spoznával jednotlivé plemená viac alebo menej vyhovujúce mojim požiadavkám. Pri takýchto cestách do ČR ma zaujalo práve plemeno Romney Marsh. Po rozhovore s chovateľom Ing. Švédom, ktorý chová toto plemeno pri Zlíne padlo rozhodnutie práve na Romney. Zaujalo ma najmä to, že prírodné podmienky jeho chovu boli približne rovnaké, možno ešte drsnejšie. Vyhovovalo mi aj to, že toto plemeno nevyžaduje pri chove ustajnenie a aj v zimnom období mu stačí len prístrešok, dokonca vie pri dobrom krmení (len seno) úspešne prezimovať aj bez prístrešku. Takže som podľa môjho podnikateľského zámeru uskutočnil v roku 2006 dovoz 20 kusov oviec a jedného barana. Keďže však nebolo

Dr. Sopko s jedným z obyvateľov farmy

Na návšteve u chovateľa - JUDr. Štefan Sopko

Pasenie v mladom sade

Pasenie v oplôtkoch

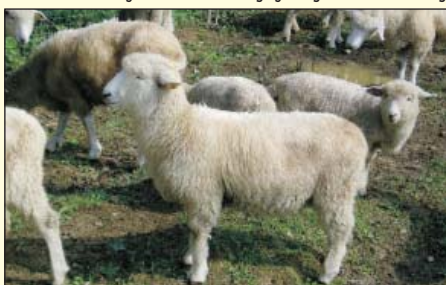
Dekrét RCH plemena RM

Pastva

možné v tom období v ČR kúpiť plemenného barana R1, musel som osloviť MP SR. Kompetentná pracovníčka MP SR mi v tom období vydala rozhodnutie, v ktorom som mal povolené doviezť barana aj inej rizikovej skupiny ako R1. Neskôr som s týmto rozhodnutím mal problémy, pretože pri zapájaní do kontroly úžitkovosti som dostal od ŠVPS SR vyjadrenie, že baran genotypu R3 nemôže pôsobiť v mojom chove. Ja som následne musel prijať opatrenia na , základe ktorých som vlastne musel presunúť ďalšie napredovanie v mojom chove až do obdobia kým nebudú k dispozícii barany genotypu R1. Neskôr sa mi podarilo na nákupnom trhu v Píerove vydražiť dva barany s požadovaným genotypom R1. Avšak kvôli týmto problémom som stratil obdobie jedného chovateľského roka. A stále neviem pochopiť prečo mi ministerstvo dalo súhlas na niečo čo rozhodnutia ŠVPS SR negovali. Takéto prieťahy zapríčinené úradníckymi chybami by asi iných chovateľov odradili od chovu oviec. Ja som sa však tejto myšlienky nevzdal a pokračujem v chove plemena Romney Marsh. Mojou nosnou myšlienkou je spopularizovať chov tohto plemena na Slovensku najmä pre tých záujemcov, ktorí nemajú možnosti na vysoké vstupné investície pri začiatkoch. Tiež vidím budúcnosť týchto oviec vo využívaní na tzv. novozélandský spôsob chovu, založený na budovaní pastevných plôch s uplatnením permanentnej pastvy. Tento spôsob umožňuje uplatnenie mimotrhových funkcií poľnohospodárstva pri zachovaní chovu oviec ako dôležitej súčasti krajinyotvorby.

Mojim cieľom v budúcnosti je založiť chov plemena Romney Marsh na najvyššej chovateľskej

Romney Marsh

Vyháňanie na pastvu

úrovni a produkovať plemenný materiál pre ostatných záujemcov o toto plemeno. V tomto období však viem, že ma čaká ešte veľmi veľa práce. V blízkej budúcnosti by som chov chcel dostať do stavu, keď by v ňom figurovali len zvieratá rizikovej skupiny R1 a R2. Práve kvôli tomu som dal všetkým zvieratám spraviť genotypizáciu. Predstavovalo to pre mňa náklady spolu so všetkými veterinárnymi vyšetreniami asi 50000,- Sk. Ak k tomu pripočítam náklady na nákup zvierat vrátane dopravy 200000,- Sk a ďalšie náklady súvisiace s prípravou krmiva, vitamíny, krmné doplnky, elektrický ohradník, horská kosačka a príslušenstvo tak sa suma blíži k 400000,- Sk. Takže doposiaľ mi to prináša len náklady, ktoré kryjem z úspor, pôžičiek a na úkor rodiny. Pozitívum pre mňa je, že som vylúčil priemyselné hnojivá pri pestovaní ovocia a môžem sa pochváliť, že môj produkt je „ekologický“. Tým môžem produkovať ovocie , o ktoré je momentálne na trhu veľký záujem. Takže chov oviec a sad bude vytvárať jeden celok. Všeobecne mi ide najmä o to

V zime

Takmer celé stádo...

, aby sa na Slovensku rozšíril chov oviec plemena Romney Marsh. Zatiaľ sa chovu venujem takmer výlučne sám, pomáha mi aj syn. Najmä pri nárazových väčších prácach. Vidím veľké rezervy najmä v okolí môjho bydliska kde sa oficiálne nechová ani jedna krava a je tu veľké množstvo pôdy , ktorá sa nevyužíva. Všetko to však padá na neochote momentálneho užívateľa pôdy v okolí, s ktorým je problém dohodnúť sa na inom spôsobe využitia pôdy a chov oviec nie je preňho dostatočne atraktívny. Pričom dopyt po baraninách nielen v okolí Bardejova je dosť veľký. Nezanedbateľná je aj vlna, ktorej cena je však na takej úrovni, že som schopný zaplatiť len strihačov a náklady stým súvisiace. Takže prípadným záujemcom o nejaké skúsenosti s chovom plemena RM ponúkam moje kontaktné údaje: JUDr. Štefan Sopko, Bardejovská Nová Ves, Pri štadióne 14, 09501, telefón: 0907570488.

Autor: JUDr. Štefan Sopko,
Bardejovská Nová Ves

Autor fotografií: Ing. Slavomír Relovský

Pod dozorom

Prístrešok na zimu

Romney Marsh

Ing. Slavomír Reľovský

samostatný šľachtiteľ, ZCHOK
na Slovensku-družstvo

Je to polojemnovlnové, dlhovlnné, anglické plemeno s kombinovanou vlnou – mäsovou úžitkovosťou. Bolo vyšľachtené v grófstve Kent a východnom Sussexe, ktoré susedia s kanálom La Manche. V 19. storočí bolo zošľachtené pomocou plemena Leicester. Táto oblasť je charakteristická svojimi klimatickými a pôdnymi podmienkami. Celé územie predstavuje asi 262 km² a je typické slanými prímorskými močiarimi, ktoré sa volajú marše. Ich využitie je kvôli tomu veľmi obmedzené. Najlepším spôsobom využívania je pasenie oviec. Keďže v týchto extrémnych podmienkach bolo potrebné plemeno nenáročné na ošetrovanie, s malými požiadavkami na pracovnú silu vzniklo tu plemeno RM. V literatúre sa často plemeno uvádza pod názvom Kent. Starostlivosť a pasenie oviec vykonávali pastieri, ktorí žili v maršoch spolu so stádami oviec a boli dlhé obdobia mimo svojich rodín. Výnimočné bolo aj to, že neboli majiteľmi oviec ale pásli ovce na tzv. kontrakt. Boli platení podľa množstva oviec v stáde alebo podľa plochy, ktorú ovce spásali. Preto chceli oviec pásť čo najviac a to vyžadovalo nenáročné zvieratá aby zvládli starostlivosť aj o veľké stáda. Pastieri boli dozorm nad stádom (lookers). V maršoch mali celú sieť prístreškov, ktoré slúžili pre nich alebo aj pre choré ovce. Údajne ich počet v oblasti bol 356 prístreškov. Plemenná kniha tohto plemena bola založená v roku 1897. V roku 1912 Joe Wing, cestovateľ a posudzovateľ oviec založil americkú asociáciu chovateľov tohto plemena. Zaslúžil sa aj o ďalší rozvoj plemena za oceánom. V súčasnosti sa americké RM

používa na zdokonaľovanie plemena po celom svete. Je to plemeno stredného až väčšieho telesného rámca s dobre vyvinutou hrudou a pevnou kostrou. Hlava krátka, široká, bezrohá. Chrbát široký a rovný, mulec a paznechty tmavé. Ovce sú prispôsobivé, ľahko sa aklimatizujú a dobre znášajú vlhké klimatické podmienky. Dajú sa s úspechom chovať od nížinných až po miernejšie horské oblasti. Plemeno sa vyznačuje veľmi dobrými pastevnými vlastnosťami, vyhovujú mu všetky spôsoby pasenia, vrátane celoročného. Materské vlastnosti a mliekovosť bahnic sú dobré. Je odolné voči nákazlivej hnilobe paznechtov a endoparazitom lebo prostredie, v ktorom vzniklo bolo veľmi vlhké. Vlna je biela, lesklá, sortiment B/C – C/D (27 – 35 µm), rúno polouzatvorené. Výkrm jahniat je potrebné ukončiť do 35 kg živej hmotnosti, pri vyššej hmotnosti už dochádza k nadmernému ukladaniu podkožného a vnútorného tuku. Jahnice možno pripúšťať už vo veku 10 – 12 mesiacov, pri živej hmotnosti 45 kg. Toto plemeno sa podieľalo na vzniku mnohých plemien na celom svete (literatúra uvádza až 30). Požívalo sa pri regenerácii zošľachtenej valašky a aj pri šľachtení slovenskej merinky. V rámci plemena sú známe typy: anglický, americký, argentínsky a novozélandský. Živá hmotnosť bahnic dosahuje 70 – 80 kg a baranov 100 – 120 kg. Chová sa takmer na celom svete. Chovom tohto plemena na Slovensku sa zaoberá chovateľ JUDr. Štefan Sopko z Bardejova, s ktorým je článok aj v tomto čísle časopisu. Ovce Romney Marsh veľmi dobre využívajú trvalé trávne porasty, sú schopné denne prijať veľké množstvo objemových krmív. Nepotrebnú takmer žiadne jadrové krmivá. Sú odolné voči krívaniu. Ak sú celoročne vonku nevyžadujú ani úpravu paznechtov. Toto plemeno by mohlo predstavovať určitú alternatívu pre ovčiarov zmýšľajúcich napríklad ako Dr. Sopko.

Autor fotografií: JUDr. Štefan Sopko

Stabilita jednotlivých typov tokov mlieka počas dojenia bahníc

Ing. Lucia Mačuhová,
PaedDr. Michal Uhrinčák,
Dr. Ing. Juliana Mačuhová,
RNDr. Jana Margetinová,
doc. Ing. Vladimír Tančin, DrSc.

Výskumný ústav živočíšnej výroby, SCPV Nitra

Skoro každý človek sa aspoň na chvíľu zastaví, keď vidí cicajúce mláďa. Ale asi málokto sa zamyslí, čo je potrebné, aby vôbec mohli mláďatá cicať. Bez dvoch vrodených reflexov by to nebolo realizovateľné. Prvým je vrodený reflex cicania, ktorým musí byť obdarené mláďa a druhý je reflex ejakcie mlieka (reflex spúšťania mlieka), ktorý musí byť zas vyvinutý u matky.

Najprv je ale dôležité vedieť, prečo je vlastne reflex ejakcie dôležitý. Vyplýva to hlavne z uloženia mlieka vo vemene. Toto sa z hľadiska prístupnosti mlieka pre dojenie delí do dvoch frakcií. A to frakciu **cisternovú a alveolárnu**. Cisternová frakcia predstavuje mlieko uložené v cekkovej a žľazovej cisterne a vo veľkých lalokových kanálikoch. Táto frakcia je získateľná pre dojenie alebo cicanie aj bez ejakcie mlieka, iba mechanickým prekonaním cekkového zvierača. Alveolárna frakcia však zostáva v lúmene sekrečných alveol a alveolárnych vnútroľalôčkových vývodov, kde je pevne viazaná adhéznymi a kapilárnymi silami. Toto mlieko je možné získať len po vyvolaní reflexu ejakcie mlieka. Pri reflexe

ejakcie mlieka sa pri cicaní alebo dojení z hypofýzy uvoľňuje do krvi hormón oxytocín, ktorý vyvoláva kontrakciu myoepitelových buniek alveol a tým dochádza k vytlačeniu alveolárneho mlieka do cisterny odkiaľ je už voľne prístupné pre získavanie.

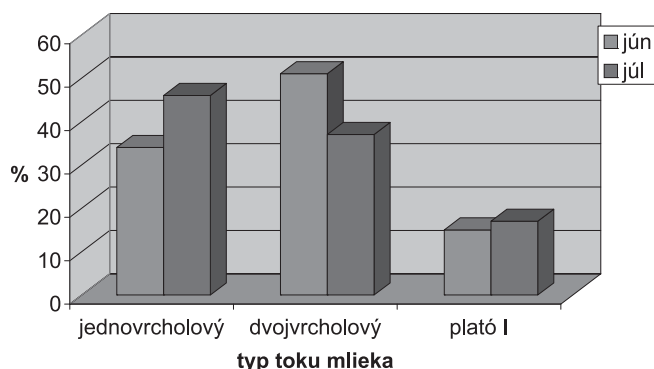
Na rozdiel od dojenia cicanie je prirodzený spôsob získavania mlieka, pri ktorom sa nepredpokladajú problémy s ejakciou mlieka. Avšak pri dojení (neprirodzený spôsob získavania mlieka) je otázne do akej miery bola bahnica podojená kompletne. Od kompletne podojenej bahnice sme schopní získať mlieko cisternové aj alveolárne. Či u bahníc došlo k ejakcii mlieka je možné zistiť pomocou merania hladín oxytocínu v krvi (čo je však možné len invazívne, odberom krvi). Ďalšou možnosťou je aj zaznamenávanie toku mlieka. Preto je nutné vedieť, čo určitý priebeh toku mlieka alebo zmeny toku mlieka počas dojenia znamenajú.

U bahníc rozoznávame tri typy tokov mlieka: jednovrcholový, dvojvrcholový a vyrovnaný typ toku mlieka. **Pri jednovrcholovom type krivky toku mlieka** sa predpokladá, že získame len mlieko cisternové, a teda že nedošlo k ejakcii mlieka. Tieto ovce majú veľké strojové alebo ručné dodojky. Bahnice s týmto typom toku mlieka nie sú vhodné na strojové dojenie. **Pri dvojvrcholovom toku mlieka** je zrejme, že pri prvom vrchole sa jedná o tok mlieka z cisterny a teda

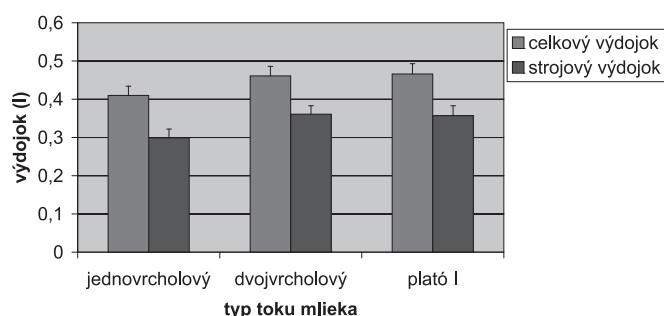

o mlieko cisternové (získame ho aj bez uvoľnenia oxytocínu, čiže bez ejakcie mlieka). Druhý vrchol predstavuje mlieko alveolárne. Pri tomto type toku mlieka vieme, že došlo k ejakcii mlieka a bahnice s týmto typom toku mlieka sú vhodné na strojové dojenie. Ďalším typom toku mlieka je tok mlieka s pomerne dlhou fázou **vyrovnaného toku mlieka** počas dojenia. Tu môžeme rozlíšiť dva rôzne typy toku mlieka. V prvom prípade ide o tok mlieka vyrovnaný vysoký s maximálnym tokom mlieka „nad 0,4 l/min“ označuje sa aj plató I. Tento typ toku mlieka je optimálny. Predpokladáme, že sa vyskytuje u bahníc s väčším objemom mlieka uloženého pred dojením v cisterne. A preto dochádza k presunu alveolárneho mlieka do cisterny ešte pred vydojením mlieka už prítomného v cisterne. V druhom prípade je tok mlieka vyrovnaný, ale nízky s ma-

Graf č. 1: Výskyt jednotlivých typov tokov mlieka v mesiaci jún a júl

Graf č. 2: Množstvo mlieka získaného pri jednotlivých typoch tokov mlieka

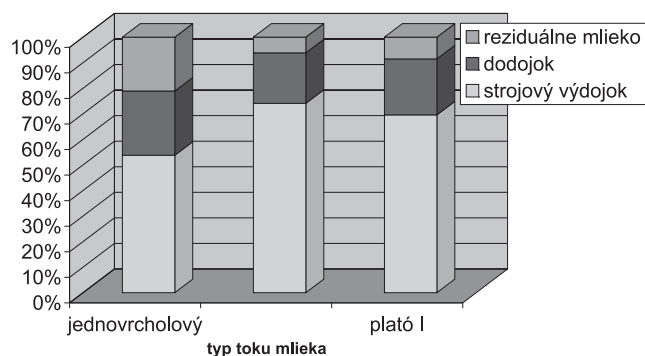

Napísali

Bryndza sa naozaj začala prvýkrát vyrábať v Detve. Už v roku 1787. A súčasnosť? Keď sme sa v Detve opýtali na bryndziaren a rodinu Vagačovcov, ktorá ju vlastnila, dostali sme stručnú odpoveď: „Komunisti ich vyhnali.“ Budovanie socializmu a výroba bryndze zrejme podľa niekoho, nešli dokopy. Vráťme sa však k samým začiatkom výroby bryndze. Na našej ceste za informáciami nám výborne poslúžila brožúrka „150 ročné výročie bryndziarne Alexander Vagač Detva.“ Vydali ju pred sedemdesiatimi rokmi. Kraj okolo Detvy bol vždy chudobný. Políčka roztrúsené po kopcoch, rozľahlé pastviny so stádami oviec... Do toho kraja často chodil Ján Vagač zo Starej Turej. V roku 1787 mal dvadsaťosem rokov, vlastnil mäsiarstvo a pod poľanou obyčajne kupoval dobytok. Dobré ho poznali bačovia, často totiž prespal na salašoch. Hostia obyčajne ponúkli krajcom chleba a hrudkou syra. A keďže mali obyvatelia Starej Turej podnikanie v krvi, aj Ján Vagač, s ovčím syrom začali robiť rôzne pokusy. Vysúšal ho, rozvaľkal, nasolil... Po viacerých pokusoch a opätovnom spracovaní nakoniec docielil to, čo chcel. Vznikla bryndza. Rozhodnosť a cieľavedomosť Jánovi Vagačovi nechýbali. Ešte ten istý rok začal so spracovaním syra novým spôsobom. Vznikla prvá slovenská bryndziareň v Detve.

Nový Vpred Žurnál- 5.6.2007

Graf č. 3: Percentuálny podiel mlieka získaného strojovým dojením, dodávaním a po podaní oxytocínu (reziduálne mlieko)

ximálnym tokom mlieka „pod 0,4 l/min“ označuje sa aj platô II. Pri tomto type toku mlieka je pomerne nízky výdojok a nepredpokladá sa, že by počas dojenia došlo k uvoľneniu oxytocínu.

Cieľom našej práce bolo zistiť frekvenciu výskytu a opakovateľnosť jednotlivých typov tokov mlieka (stabilitu) počas laktácie a vplyv jednotlivých typov tokov mlieka na vybrané parametre dojiteľnosti.

Stabilitu jednotlivých typov tokov mlieka sme hodnotili na Úcelovom hospodárstve Slovenského centra poľnohospodárskeho výskumu v Nitre v Trenčianskej Tepłej. Intenzitu toku mlieka sme sledovali na 24 bahniaciach plemien cigája, zošľachtená valaška, lacau-ne (8 bahníc z každého plemena). Ovce boli dojené dvakrát denne (s rovnakým intervalom medzi dojeniami), tri po sebe nasledujúce dni v mesiacoch jún (14. – 16.) a júl (19. – 21.). To znamená, že od každej bahnice sme zaznamenali 12 priebehov toku mlieka. Ak bahnica mala 8 z 12 tokov mlieka rovnakých, bola považovaná za „bahnicu so stabilným typom toku mlieka v rámci sledovaných mesiacov“. Pri hodnotení stability toku mlieka v rovnakom štádiu laktácie (v tom istom mesiaci) sme považovali zviera „so stabilným tokom mlieka v rovnakom štádiu laktácie“ ak malo všetky toky mlieka počas meraní rovnakého typu (6 zo 6 tokov mlieka).

V obidvoch mesiacoch bol bahniciam intravenózne podaný oxytocín (2 IU) po treťom raňajšom dojení s dodávaním. Cieľom bolo získať reziduálne mlieko. Po 40 sekundách boli bahnice opätovne podojené. Dojenie prebiehalo v dojárni 1 x 24 a parametre dojacieho zariadenia boli: frekvencia pulzácie 180 cyklov za minútu, pulzačný

pomer 50:50 a podtlak 40 kPa.

Výskyt jednotlivých typov tokov mlieka v priebehu sledovaných mesiacov

Celkovo z 288 zaznamenaných tokov mlieka bolo 44 % dvojrýcholových, 40 % jednovrcholových a 16 % s vyrovnaným tokom mlieka vysokým (platô I). Frekvencia výskytu jednotlivých typov toku mlieka (jednovrcholový : dvojrýcholový : platô I) v mesiaci jún bola 34 : 51 : 15 % a 46 : 37 : 17 % o mesiac neskôr (graf č.1). V mesiaci júl bol zaznamenaný pokles výskytu dvojrýcholového typu toku mlieka o 14 %. Toto mohlo byť spôsobené poklesom produkcie medzi sledovanými mesiacmi alebo stratou reflexu ejekcie mlieka.

Hodnotenie stability v dvoch rozdielnych mesiacoch počas laktácie

Ak sú už bahnice v klesajúcej fáze laktácie, produkcia sa znižuje. Tým môže dôjsť k zmene toku mlieka u tej istej bahnice. Napríklad by sme mohli predpokladať, že bahnice s vyrovnaným vysokým typom toku mlieka v neskoršom štádiu laktácie majú menej cisternového mlieka, a tým by sa mohol vyrovnaný typ toku mlieka vysoký zmeniť na dvojrýcholový. Preto pri hodnotení stability (v klesajúcom štádiu laktácie s mesačným rozdielom) boli za bahnice so stabilným tokom mlieka označené tie, ktoré mali 8 kriviek z 12 kriviek rovnakého typu.

Stabilita toku mlieka sa potvrdila pri 96 % bahníc (8 z 12 tokov mali rovnakého typu). Z toho 46 % sa vyskytovala pri bahniaciach s dvojrýcholovým tokom mlieka, v 33 % pri bahniaciach s jednovrcholovým tokom mlieka a v 17 % pri bahniaciach s typom toku mlieka platô I. U 4 % bahníc nemalo stabilný typ

toku mlieka počas našich meraní, teda nami testované zvieratá majú pomerne stabilný typ toku mlieka.

Hodnotenie stability v rovnakom štádiu laktácie

Počas rovnakého štádia laktácie a pri rovnakom intervale dojenia sa predpokladá, že bahnice by mali mať rovnaký typ toku mlieka, keďže produkcia mlieka medzi dvoma dojeniami by mala byť rovnaká. Preto keď bola vyhodnocovaná stabilita toku mlieka v rovnakom štádiu laktácie, bola hodnotená prísnejšie a očakávalo sa že 6 zo 6 kriviek bude rovnakého typu.

Keď bola hodnotená stabilita toku mlieka v rámci mesiaca (to znamená, že zviera so stabilným tokom malo počas všetkých experimentálnych dojení v mesiaci rovnaký typ toku mlieka), zistili sme, že 42 % bahníc malo rovnaký typ toku mlieka počas ranných aj večerných dojení v mesiaci jún a 58 % v mesiaci júl.

Pri 35 % zvierat sa nezmenil typ toku mlieka ani v mesiaci jún ani v mesiaci júl (mali 12 z 12 tokov mlieka rovnakých). Navyiac z nich malo jednovrcholových tokov mlieka. A práve pri jednovrcholovom toku mlieka sa predpokladá, že u väčšiny bahníc s týmto tokom mlieka nedochádza k reflexu ejekcie mlieka. Preto môžeme predpokladať, že u nich nedochádza k reflexu ejekcie počas celej laktácie. Naopak u bahníc, u ktorých dochádza k uvoľňovaniu oxytocínu počas dojenia, sa typ toku počas laktácie môže meniť v závislosti od momentálnej produkcie alebo aj od kompletnosti predchádzajúceho vydojenia.

Vplyv typu toku mlieka na vybrané parametre dojiteľnosti

Najvyšší celkový výdojok bol zaznamenaný pri vyrovnanom vysokom type toku mlieka ($0,466 \pm 0,027$ l). Avšak strojový výdojok (bez dodajku) bol najvyšší pri dvojrýcholovom toku mlieka ($0,361 \pm 0,022$ l) (graf č.2). Čo môže byť spôsobené tým, že bahnice s pla-

tó I tokom mlieka patria väčšinou medzi vysoko produkčné bahnice, ale pri nich je zvýšené riziko, že časť cisternového mlieka sa môže nachádzať pod otvorom ceckového kanálíka. Toto mlieko je možné získať iba pomocou dodávania. Preukazuje najnižší strojový aj celkový výdojok bol pri jednovrcholovom type toku mlieka ako u ostatných typov toku mlieka. Množstvo mlieka získaného pomocou dodávania bolo najnižšie pri dvojrýcholovom toku mlieka (22 %) a najvyššie pri jednovrcholovom toku mlieka (29 %). Na to, že u bahníc pri jednovrcholovom toku mlieka nedochádza ku kompletnejšiemu podojeniu poukazuje aj množstvo mlieka, ktoré bolo získané po podaní oxytocínu t. j. mlieko reziduálne (graf č.3). Kde pri bahniaciach s jednovrcholovým typom toku mlieka tvorilo reziduálne mlieko 21 %, dvojrýcholovým 6 % a platô I tokom mlieka 9 % z množstva mlieka uloženého vo vemene pred dojením (celkový výdojok + reziduálne mlieko).

Záver

V rámci sledovaných mesiacov bol zistený vysoký výskyt rovnakého typu toku mlieka u jednotlivých bahníc. To by mohlo znamenať, že bahnice majú pomerne rovnakú reakciu na dojenie. Rovnaký typ toku mlieka bol zistený pri 96 % bahníc. 35 % bahníc sa nezmenil typ toku mlieka počas celého pokusu. Väčšina z nich bola jednovrcholového typu toku mlieka, teda zvieratá s týmto typom toku mlieka môžeme považovať za najstabilnejšie. Avšak pri tomto type toku mlieka sa nepredpokladá, že dochádza k uvoľňovaniu oxytocínu počas dojenia a ak aj, dochádza k jeho uvoľňovaniu nie v dostatočnom množstve, čo negatívne ovplyvňuje celkovú produkciu mlieka. Keďže nedochádza k uvoľňovaniu oxytocínu počas dojenia, tento typ toku mlieka sa nemení vplyvom zmien podmienok počas dojenia, poklesom produkcie a ani zlým zaobchádzaním a tým je vlastne najstabilnejší. Avšak tieto bahnice nie sme schopní kompletne vydojiť (získame od nich len cisternové mlieko). Tieto ovce dosahujú najnižšiu úžitkovosť, majú pomerne vysoké dodajky a vyššie množstvá reziduálneho mlieka v porovnaní s ostatnými typmi toku mlieka. Preto je diskutabilné, či ovce s týmto typom toku mlieka sú vhodné pre strojové dojenie.

Poháre venoval do súťaže ZCHOK.

Súťaž strihačov oviec

Jedným z chovateľských úkonov, ktoré neoddeliteľne patria k chovu oviec je strihanie oviec. Túto ťažkú prácu vykonávajú na celom

Slovensku skupinky strihačov. Ich pôsobiskom však dnes nie je len naša krajina ale aj zahraničie. Tí najlepší si majú možnosť zmerať si

Finále-vzadu víťaz.

Práca komisie.

STRIHAČ	1. KOLO (čas- min.)	FINÁLE(čas- min.)	POR.
Igor Fongus ml.	9 min.47 s.	16 min.45 s	I.
Dušan Dudáš	10 min.11 s.	19 min.26 s	III.
Rudolf Húšťava	10 min.33 s.	17 min.35 s	II.
Dušan Targoš	11 min.22 s.	nekvalifikovaný	
Juraj Detský	11 min.24 s.		
Ján Glemba	11 min.35 s.		
Maroš Praženica	11 min.51 s.		
Juraj Glemba	11 min.59 s.		
Marián Chamaj	12 min.10 s.		
Adam Šimák	12 min.35 s.		
Juraj Fongus	12 min.39 s.		
Igor Fongus st.	nekvalifikovaný		

svoje sily na súťažiach v strihaní oviec. V krásnej dedinke Liptovská Lúžna sa tento rok konal už tretí ročník súťaže v strihaní oviec o pohár SPDP Lúžňan.

Súťaž sa konala dňa 28. 7. 2007 so začiatkom o 10:00 pri kúpalisku v Ráztokách. Organizácia tejto súťaže je na pleciah zanietencov z SPDP Lúžňan na čele s pánom Štefanom Črepom. Na úkor svojho voľného času sa venoval príprave tohto zápolenia a samotný priebeh stretnutia svedčil o tom, že jeho snaha bola zúročená. Pre čitateľov nášho časopisu odpovedá na otázky:

Čo vás viedlo k tomu, aby ste sa podujali k organizácii tejto súťaže?

Tento ročník je už tretí, ale robili sme aj nulový ročník, ktorý prebiehal nad meandrami Lúžňanky. Naším prvoradým zámerom bolo vytvoriť nejakú atrakciu, ktorá by bola lákadlom pre všetkých turistov, obyvateľov alebo návštevníkov nielen regiónu Liptova ale v budúcnosti aj celého Slovenska. Pre nás je samozrejme, že tu máme krásnu prírodu, viac si to vedia oceniť turisti. Okrem nádhornej prírody južných svahov Nízkyh Tatier im chceme však ponúknuť viac.

Aké problémy sprevádzali organizáciu tejto súťaže?

Najväčším problémom je práve samotné zabezpečenie dostatku súťažiacich. Strihači sa po návrate zo zahraničia púšťajú do strihania oviec u nás. Majú všetko presne naplánované, ale ak niekde poprší, celý plán sa presúva. Chovatelia však potrebujú ovce ostriať, a tak sa aj naša organizácia komplikuje. Strihači sú ochotní zúčastniť sa súťaže ale keď sa dostanú do časovej tiesne, ich účasť je ohrozená. Pre nás je tiež problém držať neostrihané ovce dlhšie. Takže to musíme nejakým spôsobom na jeden termín. Pozývame strihačov zo širšieho regiónu ale aj z iných častí Slovenska. No a celá organizácia je vlastne len na mojich pleciah čo je pre mňa veľmi náročné.

Aká je vaša predstava o súťaži do budúcnosti?

Strihanie oviec považujem za jednu z možností ako spropagovať ovčiarstvo na Slovensku. Aj kvôli tomu sme pri tejto súťaži nadviazali bližšiu spoluprácu so Zväzom chovateľov oviec a kôz na Slovensku, ktorý by spolu s nami túto akciu mal organizačne zastrešovať. Očakávame od toho najmä zvýšenie úrovne podujatia a v budúcnosti by sme plánovali rozšíriť náš okruh na celú republiku, prípadne aj zahraničie.

Ďakujem za rozhovor

Blahoželanie prvému.

Celé podujatie bolo sprevádzané veľkým záujmom zo strany divákov. Medzi nimi bolo vidieť aj turistov z iných končín Slovenska. Slávnostný začiatok a úvodné slová patrili pánovi Črepovi. Privítal všetkých súťažiacich a odovzdal slovo Ing. Srpoňovi. Ten vysvetlil pravidlá súperenia a oboznámil prítomných s činnosťou ZCHOK na Slovensku- družstvo. Tiež popísal stav ovčiarstva u nás.

Na celý priebeh súťaže dohliadala rozhodcovská komisia. Jej úlohou bolo najmä posúdenie kvality strihačskej práce. Sledovali prípadné zástrihy do kože zvierťaťa a tie penalizovali piatimi trestnými sekundami. Strihania sa zúčastnilo dvanásť strihačov. V prvom kole mal každý z nich za úlohu ostrihať päť oviec. Ako si s tým poradili môžete vidieť v tabuľke. Do finále postúpili najlepší štyria. Tí už museli ostrihať za čo najkratší čas desať oviec. Výsledky môžete tiež vidieť v tabuľke. Víťazom sa stal Igor Fon-

Oslava po vyhlásení výsledkov.

gus ml., druhé miesto obsadil Rudolf Húšťava, tretí skončil Dušan Dudáš. Víťazom srdečne blahoželáme. Celá táto akcia predstavuje aj pre ZCHOK ďalšiu vydarenú spoluprácu s organizátormi takýchto podujatí s prísľubom pokračovania do budúcnosti. ZCHOK privíta aj ostatných záujemcov o bližšiu spoluprácu, ktorá pomôže zviditeľniť chov oviec na Slovensku.

**Autor: Ing. Slavomír Reľovský,
ZCHOK na Slovensku- družstvo**

Autor fotografií: Ing. Slavomír Reľovský

Spoločná fotografia.

Výskumný ústav mliekarenský, a.s.
Dlhá 95, P. O. Box C 54, 010 01 Žilina

Syrárske plachetky

Vážení výrobcovia syrov,
ponúkame vám polyesterové syrárske plachetky vhodné na výrobu všetkých druhov syrov. Vlastnosti použitého materiálu zabezpečujú plachtám dlhú životnosť, materiál má zdravotný certifikát pre použitie v potravinárskom priemysle.

V porovnaní s tradičnými plachetkami (bavlnené, ľanové) sa polyesterové syrárske plachetky vyznačujú lepšimi vlastnosťami a to najmä:

- sú odolné voči mechanickému poškodeniu (v prípade mechanického poškodenia možno plachetku zošiť)
- sú odolné voči pôsobeniu srvátky, čistiacim a dezinfekčným prostriedkom bežne používaným v potravinárskom priemysle
- možno ich prať (materiál vydrží teplotu až do 200 °C), pláčať, žmýkanie nie je nevyhnutné, keďže plachetka nenasáva vodu
- materiál zabezpečuje rýchly odtok srvátky a minimálne straty, syry sa nevtláčajú do plachetiek a ľahko sa od nich oddelia
- plachetky zostávajú biele aj po dlhodobom používaní, pri použití sú pohodlné (veľmi ľahké – nevstrebávajú vodu)
- plachetky sa vyrábajú **v ľubovoľných rozmeroch** podľa požiadaviek odberateľa

Cena (bez DPH):

na výrobu klasickej hrudky (0,9 m x 0,9 m) 202,50.– Sk/ks

iné väčšie rozmery podľa požiadavky zákazníka 250,0.– Sk/ m²

Kontakty a prijímanie objednávok:

Ing. Pavol Brezáni: tel.: 041/7072120, fax:041/5252002, e-mail: obchod@vumza.sk

vrátnica: tel.: 041/7072101, **sekretariát:** tel.: 041/7072113, e-mail: vumza@vumza.sk

Národná poľnohospodárska výstava Přerov 2007

Na pozvanie kolegov z českého Zväzu chovateľov oviec a kôz sme navštívili národnú poľnohospodársku výstavu Přerov 2007. táto výstava sa konala v dňoch 17.-20. mája 2007. Ako bolo uvedené na plagáte pozývajúcom na túto akciu, jedná sa o najrepresentatívnejšiu prehliadku plemenných zvierat v Českej republike. Prvá národná výstava dobytky a mliekarenských výrobkov sa v Přerove konala už v júni roku 1907. Takže sa dá povedať, že výstava oslavovala tento rok už sté výročie. Na túto národnú výstavu sa tak ako každý rok príde pozrieť veľké množstvo návštevníkov. Tento rok bola zaznamenaná návšteva 40000 ľudí zo všetkých kútov Českej republiky ale aj zo zahraničia. (hlavne zo Slovenska) Na ploche 13000 m2 mohli návštevníci obdivovať viac ako 1100 plemenných zvierat dojného i mäsového dobytky, ošípaných, oviec, kôz, koní a malé hospodárske zvieratá. (tabuľka) Vystavovalo viac ako 170 vystavovateľov hospodárskych zvierat, 120 vystavovateľov poľnohospodárskej techniky a 70 vystavovateľov služieb pre poľnohospodárov. Výstavu slávnostne otvoril minister pôdohospodárstva ČR Petr Gandalovič. Najlepším zvieraťom v kategórii baran sa stal baran plemena merinolandschaf chovateľa Jana Macků zo Zdounek, titul šampión

cap dostal cap plemena hnedá krátkosrstá koza chovateľa Víta Vrby z Letohradu. Za Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku- družstvo navštívili výstavu Ing. František Kurilla- podpredseda ZCHOK, Ing. Pavel Srpoň- riaditeľ ZCHOK a Ing. Slavomír Reľovský. V deň príchodu na výstaviisko sa nám od českých kolegov dostalo veľmi vrele a srdečné privítanie. Okamžite nás usadili k svojmu stánku a začali sa pracovné rozhovory. Jednal sa najmä o vzájomnej spolupráci. Tiež sme českých ovčiarov pozvali na výstavu Agrokomplex 2007. Podarilo sa uzatvoriť predbežnú dohodu s pánom Macků o príprave srbskej špeciality pre návštevníkov našej koliby na AX v Nitre. Veľmi sme obdivovali najmä nový prírastok do vozového parku SCHOK. Špeciálne upravená dodávka slúžila na uskladnenie surovín pre varenie gulášu. Samozrejme slúži pri všetkých aktivitách, ktoré SCHOK organizuje po celej ČR. Veľmi sa nám páčila atmosféra, ktorá vládla na celom výstaviisku ale najmä pri stánku českého zväzu. Pán Pavel Mach lákal okoloidúcich na špeciality z baraniny a jahňaciny pokrikom: „Nech sa páči, mäso z mŕtvej ovce!!!“. Návštevníci na túto originálnu reklamu reagovali väčšinou s údivom a neskôr smiechom. Mali sme príležitosť sledovať aj nákupný trh na plemenné barany

, ktorý sa konal ako sprievodná akcia v rámci výstavy. Dokonca Ing. Kurilla a Ing. Srpoň boli aktívnymi členmi hodnotiacej komisie, na čo ich vyzval pred hodnotením prof. Horák. Pri hodnotení poskytli českým chovateľom aj odborné rady, napr. pri ošetrovaní paznechtov. Na tento NT bolo prihlásených 25 baranov a ohodnotených ich bolo 24. Boli to plemená romanovská, biela alpská, suffolk, bergschaf, texel, merinolandschaf. Zaujímavosťou je, že každý jeden baran bol pred hodnotením vážený na elektronickej váhe. Na aukcii boli prítomní aj chovatelia zo Slovenska, ktorí tu prišli nakúpiť plemenné barany. Nenechali sme si ujsť prehliadku samotných vystavených zvierat. Spreádzali nás českí kolegovia a poskytli nám odborný výklad a komentár. Kolekcie boli veľmi dobre pripravené a väčšinové zastúpenie mali mäsové plemená. Nechýbala ani naša pôvodná valaška. Zaujímavosťou bola romanovská ovca s päťročatami. Tiež vystavoval aj pán Brožek, ktorý opisuje plemeno biela alpská aj v tomto čísle časopisu. V závere chceme poďakovať kolegom z českého zväzu za pozvanie a tešíme sa na stretnutie na Agrokomplexe 2007.

**Autor: Ing. Slavomír Reľovský,
samostatný šľachtiteľ, ZCHOK
na Slovensku- družstvo**

Autor fotografií: Ing. Slavomír Reľovský

Tabuľka: Počty vystavovateľov a zvierat na výstave PŘEROV 2007

	počet zvierat	počet vystavovateľov
dobytok holštýnsky	95	21
český strakatý dobytok	30	6
Braun Swiss dobytok	2	1
dobytok mäsový	102	26
ošípané	94	13
ovce	112	25
kozy	18	5
kone	38	13
malé hospodárske zvieratá	630	63
CELKOM	1121	173

Prehliadka expozície.

Hodnotenie.

Rady pre českých chovateľov.

Stánok SCHOK.

Srbská špecialita.

Šľachtenie oviec na PD Trsteník Trstená – hospodársky dvor Brezovica.

¹Havřila Martin, ²Ing. Štefan Pánik

¹ved. hosp.dvora Brezovica, PD Trsteník Trstená

²predseda PD Trsteník

Zošľachtená valaška na Slovensku v súčasnosti prechádza zošľachtením na mliekovú užitkovosť cez východo-frízské plemeno alebo cez plemeno Lacane. V PD Trstená sme sa rozhodli pre zvýšenie mliečnej dojivosti cez východo-frízské plemeno od r. 1999. Program vypracoval ZCHOK s tým, že

vyššieho podielu ako 50%. Prednosti toho kríženia boli a sú tieto:

1. Vyšší telesný rámec
2. Výborné vemen do strojového dojenia
3. Dobrá genetika pre vyššiu mliekovú užitkovosť
4. Dobrá plodnosť
5. Dobré prírastky

Môžeme však hovoriť aj o rizikách čo to prinesie pre nás v rámci koncentrácie zvierat nad 300 ks – tzv.správa- nie sa vo vyšších stádach.

zvierat. Čo teda je a zostáva problémom:

1.Nároky na veterinárne skúšky -genotypizácia a s ňou súvisiaci nedostatok pl.materiálu rizikovej skupiny I ARR/ARR.

2.Dostatok línií pre šľachtenie – zlyhal dovoz zo zahraničia ako samčieho tak aj samičieho plemenného materiálu 100%VF.

3.Hodnotenie baranov na trhu mliekového typu po zahraničných otcoch nepreberá mliekovú užitko-

to dotiahnuť do záverečnej fázy pre ozdravenie chovov, aby sme aj zo strany matky vedeli vybrať správneho potomka aj po matke.

Tie nedostatky sme spomenuli preto, aby sa urobila náprava a zmenil sa systém hodnotenia s ohľadom na nedostatok plemenných baranov vôbec.

V tabuľke uvádzame výsledky za obdobie od r. 2000 do 2006 v experimentálnom chove PD Trstená.

Z uvedených tabuliek je zrejmé, že výsledky mliekovej užitkovosti v KÚ sú lepšie zaradením krížencov F1 generácie každý rok, ale hlavne v r.2006, kde okrem podielu krvi VF bola zlepšená výživa zaradením senáže do KD cez zimné obdobie kde v období zasušovania sme použili zmesné kŕmne dávky podobne ako aj u HD.

Čo povedať záverom?

Výživa, ustajnenie, ošetrovanie, zdravotný stav, plemeno, aťď to sú len základné ukazovatele, ktoré ovplyvňujú užitkovosť, tržby, ekonomiku ale aj rentabilnosť či nerentabilnosť chovov teda aj nášho chovu.

Starostlivosť u všetkých zvierata zohrá čoraz väčšiu úlohu pri zabezpečovaní existencie chovu. Odporúčame venovať pozornosť výberu plemenného materiálu, zabezpečiť si u každého chovateľa, dobrý genetický materiál. Tým vytvorí čo najlepšie podmienky aby chovy oviec zvyšovali svoju užitkovosť, ktorú potrebujeme zdvojnásobiť alebo aj zvýšiť 3x ako je terajšia úroveň. Preto je potrebné urobiť nám všetkým veľa práce, preto aby ovčiarstvo ostalo v konkurencii na trhu s výrobkami.

Užitkovosť za roky 2000-2006 tab.č.1

ROK	ZV X VF				ZV			
	mlieko	tuk	bielkoviny%	Laktóza %	mlieko	tuk	Bielkoviny %	Laktóza %
2000					100,83	6,86	5,85	4,75
2001					101,3	6,8	5,85	4,80
2002	116,37	8,05	6,97	5,47	100,3	6,96	5,94	4,76
2003	112,21	8,29	6,86	5,17	111,38	8,24	6,72	4,99
2004	118,0	8,06	6,86	5,5	100,1	7,6	6,5	5,01
2005	122,79	7,98	7,08	5,70	111,17	7,15	6,45	5,27
2006	151,06	7,64	6,02	4,59	143,41	7,8	6,01	4,56

sa rozdelili úlohy a určili chovy pre zošľachtenie valašky VF. Začiatky neboli ľahké, lebo program bol postavený na zošľachtenie do 25% krvi, 50% krvi 62,5,37,5%. Tieto krížence sa majú ďalej pripravovať inter se – medzi sebou. Neodporúčalo sa ísť do

Ďalej je to zdravotný stav - náchylnosť na pľúcne ochorenia a zvýšený úhyn zvierat ako aj znížený produkčný vek.

Dnes po 7 rokoch máme určité skúsenosti s chovom. Niektoré prognózy sa prejavili najmä u 100%-ných

vost z daného štátu, kde je hodnota u nás rovná 0, čo znižuje predajnosť plemenných baranov, krížencov ale aj hodnotenia mliekovej užitkovosti celého stáda, pokiaľ nie sú u nás preverení.

4.Sme odkázaní sami na seba, aby sme si zabezpečili nové línie odkiaľ sa dá.

5.Veterinárne opatrenia zakazujú kupovať zo zahraničia dvojčkový a trojčkový plemenný materiál. Odkiaľ zobrať ten ARR/ARR. Je to nezmysel už z toho dôvodu, že je preverené len samčie potomstvo a samičie nie. V ostatných krajinách je genotypizácia aj u samičieho potomstva. Chcelo by

Plodnosť oviec za roky 2000 – 2006 tab.č.2

ROKY	Celková plodnosť	Plodnosť na obahnenú bahnicu
2000	115,4	122,33
2001	135,4	143,6
2002	110,7	136,3
2003	123,6	135,0
2004	130,5	143,6
2005	130,5	143,9
2006	118,0	134,3

Napísali

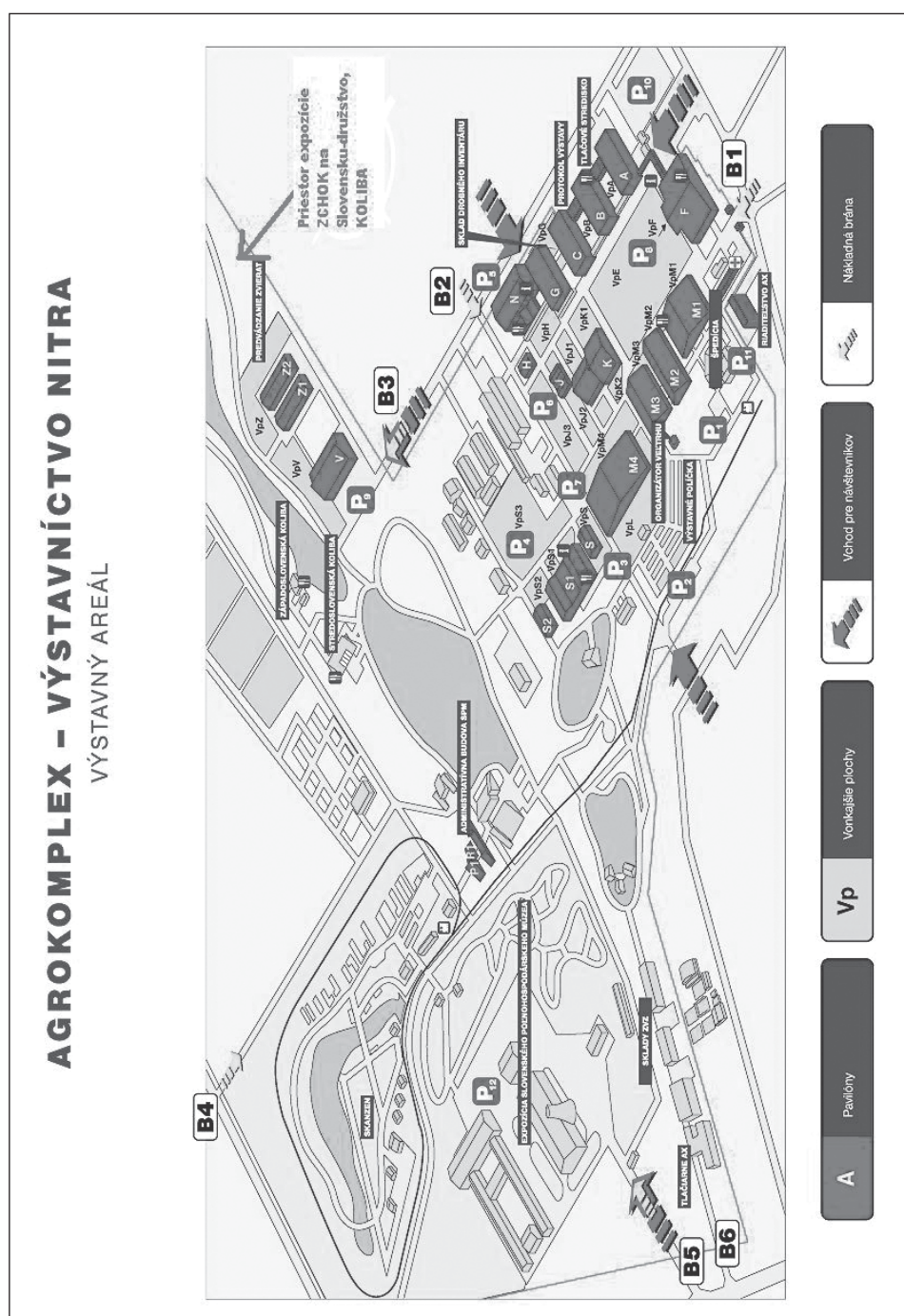
Približne 400 ton letnej bryndze vyrobí od mája do septembra **Bryndziareň a syraren** vo Zvolenskej Slatine. Prvé tony tohto typického slovenského výrobku z čerstvého ovčieho syra sú už niekoľko týždňov na pultoch predajní. „Valasi začali vyhŕňať ovce na lúky už krátko po Veľkej noci,“ povedal riaditeľ bryndziarne Sven Harman. Prvá slatinská bryndza z čerstvého syra bola na svete v druhej polovici apríla. Bryndziareň vo Zvolenskej Slatine, ktorá je jednou z najväčších na Slovensku, vyrobí každý mesiac 80 až 100 ton pochúťky. Na jej výrobu vykupuje denne zo salašov na strednom, ale aj východnom Slovensku tisíce litrov mlieka a stovky kilogramov syra. „Počítame, že za sezónu odkúpime asi 1,3 milióna litrov ovčieho mlieka a 250 ton syra,“ uviedol Harman. Slatinská bryndziareň sa okrem pravidelnej dvojzmennej výroby v súčasnosti zaoberá aj prípravou dokumentácie pre projekty na podporu z eurofondov v najbližšom plánovacom období. „Chceli by sme sa uchádzať o financie na dobudovanie čistíčky odpadových vôd a na technologické zariadenia,“ konštatoval riaditeľ. Len náklady na čistíčku sú vyčíslené na 10 miliónov korún. Bryndza, ako špecifický slovenský výrobok, od ktorého si pred vstupom do Európskej únie sľubovali mnoho nielen jej výrobcovia, sa dnes dobre predáva najmä v krajinách strednej Európy. Jej odbyt je najmä tam, kde má svoje historické korene a kde ju ľudia dlhodobo poznajú. „Okruh pôsobnosti našej bryndze sa po vstupe do únie ohraničil len na krajiny strednej Európy, okrem Slovenska teda na Česko, Poľsko, Maďarsko a Rakúsko, čiastočne aj Nemecko,“ konštatoval Harman. Aj v týchto krajinách však už existujú mnohé jej napodobeniny a predaj sa tak čoraz viac sústreďuje na domáci trh. Slatinská spoločnosť, ktorá tento rok osláví 210. výročie založenia, predala vlni na Slovensku asi 750 ton bryndze. Približne štvrtina z vyrobených viac ako 1 000 ton putovala najmä do Maďarska. Slatinská bryndziareň bola založená rodinou Molecovcov v roku 1797. Výroba tak funguje nepretržite už 210 rokov. Spoločnosť v súčasnosti zamestnáva 70 ľudí – ich počet sa však v sezóne mierne zvyšuje. Bryndzu dnes na Slovensku vyrába 6 tradičných prevádzkarní a 3 mliekarnie. Celková ročná produkcia je asi 4 000 ton.

Hospodárske noviny- 17.5.2007

AGROKOMPLEX 2007

Aj tento rok tak ako po minulé roky sa všetci pôdohospodári ako aj laická verejnosť stretnú na najväčšej poľnohospodárskej výstave u nás Agrokomplex 2007. V roku 2006 sme v našej expozícii vystavovali 108 zvierat z toho 12 kôz a 96 oviec. Ovce boli zastúpené plemennými baranmi- víťazmi Národných trhov, kolekcií jariet a bahníc. V roku 2006 prebehol prvý ročník Národnej výstavy hospodárskych zvierat. V rámci tejto výstavy prebiehalo predvádzanie jednotlivých druhov HZ, aj oviec a kôz. Jeden deň bol vyhradený ako chovateľský deň pre ovce a kozy. Počas tohto dňa sa víťazom odovzdali ocenenia a v priestoroch pri kolibe sa varil guláš. Program Agrokomplexu 2007 si môžete pozrieť v priloženom prehľade. Tiež si môžete pozrieť zoznam vystavovateľov na tohtoročnom Agrokomplexe spolu s predpokladanou plemennou skladbou a počtom jednotlivých zvierat. A aby ste na nás nezabudli pozrite si aj program výstavy. Chceme sa vopred poďakovať všetkým vystavovateľom za ich úsilie, ktoré vynaložili pri príprave zvierat na výstavu. Pre lepšiu orientáciu po výstaviske Vám dávame k dispozícii aj mapu areálu výstaviska, kde je zvýraznená aj naša expozícia. Tešíme sa na Vašu návštevu a stretnutie s Vami. Srdečne Vás pozývame na chovateľský deň oviec a kôz.

Autor : Ing.Slavomír Reľovský

VYSTAVOVATEĽ	PLEMENO	KS
Agroosivo Úsvit s.r.o. Bezručova 15 05901 Matejovce	ZV baran	1
RD Klenovec Ul.1.mája 566 98055 Klenovec	ZV baran	1
	ZV jarky	5
JUDr.Štefan Sopko Pri štadióne 14 09501 Bardejov	KENT baran	1
	KENT bahnice	5
TAURISOVINI spol.s.r.o. Kapitulská 8 97400 Banská Bystrica	C baran	1
Keľo a synovia s.r.o. Veľké Teriakovce 137 98051	IF baran	1
	IF jarky	5
	BE jarky	5
Ing.Jozef Priam Kollárova 6 07701 Kráľovský Chlmec	M baran	1
	M jarky	5
Ján Novýsedlák Duklianska 44 05201 Spišská Nová Ves	V	5
TOMAK s.r.o. Hliník 28 06503 Podolíneč	ZV jarky	5
	ZV bahnica	1
PD Jarovnice 08263 Jarovnice	C baran	1
	C jarky	5
Agrifarm BS spol.s.r.o. Samuela Jurkoviča 1603/5 09101 Stropkov	NC jarky	5
	SF jarky	5
AGRONATUR s.r.o. Nové Zámky	RO bahnice	5
Ing.Jozef Kováč Žarnovica-Huta 87 966 81 Žarnovica	VF jarky	5
AGRO Hostovce,s.r.o. 951 91 Hostovce	OD jarky	5
Jaroslav Roziak ul. 11. marca 336/50 960 01 Zvolen	LC jarky	5
RNDr.Lubica Kozubová Tehelná 1 90201 Pezinok	BKK	5
Vladimír Kubík Ulica Karvasa Blahovca 133 03861 Vrútky	HKK	5
Prvá družstevná a.s. 991 35 Dačov Lom	C jarky	5
Štefan Csank Gemerské Dechtáre 191 98004 Hostice	CH jarky	5
ÚSTAV CHOVU OVIEC Teplická 103 91401 Trenčianska Teplá	Lc baran	1
PD Východná 03232 Východná	ZV jarky	5

Program výstavy:

Utorok 14.08.2007: Prísun zvierat

Streda 15.08.2007: Národná výstava hospodárskych zvierat

9:30 **oficiálne otvorenie NVHZ v rámci AX 2007**

Hodnotenie zvierat na predvážacej ploche

9:45 – 10:30 ošípané (7: 30 – 9: 00 hodnotenie na vybetónovanej ploche)

(10: 00 – 11: 00 mäsový dobytok hodnotenie pri kotercoch)

10: 30 – 11: 00 ovce a kozy (8: 00 – 9: 30 hodnotenie pri kolibe)

11: 05 – 11: 30 kone (9: 00 – 10: 30 hodnotenie za halou na ceste) + odovzdávanie ocenení

11: 30 – 12: 30 slovenský strakatý dobytok

12: 30 – 13: 15 slovenský pinzgaušský dobytok

13: 15 – 13: 30 mäsový dobytok

13: 30 – 16: 00 holštajnské popoludnie (chovateľský deň) + odovzdávanie ocenení

16: 00 zasadnutie kosákovej komisie

18: 00 odovzdanie podkladov pre vyhotovenie diplomov

Štvrtok 16.08.2007: Národná výstava hospodárskych zvierat

9: 00 – 9: 15 zahájenie výstavy AGROKOMPLEX 2006

9: 30 otvorenie druhého dňa 1. NVHZ

Predvážanie zvierat

9: 45 – 10: 15 ošípané

10: 15 – 10: 45 ovce a kozy

10: 50 mäsový dobytok

10: 50 – 11: 20 holštajnské plemeno

11: 25 – 12: 30 slovenské strakaté plemeno + chovateľský deň + odovzdávanie ocenení

12: 30 – 13: 00 slovenské pinzgaušské plemeno + chovateľský deň + odovzdávanie ocenení

12: 30 – 13: 00 oficiálne predvážanie (všetky HZ)

14: 00 – 14: 30 kone

15: 00 – 17: 00 ukážka westernového jazdenia

19: 00 Slávnostný večer vystavovateľov, odovzdanie ocenení značka Kvality, Zlatý kosák a Šampión výstavy (Dolná Malanta alebo pavilón M4) večer odsun holštajnských kráv

Piatok 17.08.2007

9: 30 – 10: 30 ošípané + chovateľský deň + odovzdávanie ocenení

10: 30 – 12: 00 ovce a kozy + chovateľský deň + odovzdávanie ocenení

10: 00 – 13: 00 predvážanie kobýl plemena Hafling – mimo predvážacej plochy

12: 00 predvážanie kolekcií zvierat

13: 00 – 13: 30 predvážanie víťazných koní plemena Hafling na predvážacej ploche

15: 00 – 17: 00 ukážka westernového jazdenia

Sobota 18.08.2007

12: 30 predvážanie kolekcií zvierat

16: 00 odovzdávanie ocenení za oblasť živočíšnej výroby v Západoslovenskej kolibe

9: 00 – 17: 00 western

Nedeľa 19.08.2007

11: 00 predvážanie kolekcií zvierat

16: 30 Westernové jazdenie

Pondelok 20.08.2007

11: 00 predvážanie kolekcií zvierat, odsun zvierat a vyčistenie priestorov

Pracovné stretnutie medzi zástupcami ZCHOK na Slovensku a SCHOK Českej republiky

V dňoch 17. júla a 18. júla sa uskutočnilo pracovné stretnutie na najvyššej zväzovej úrovni medzi predstaviteľmi ZCHOK a SCHOK v Brne – Zlobicích.

Zástupcovia ZCHOK Ing. Jozef Eštočin – predseda Predstavenstva, Ing. František Kurilla – podpredseda Predstavenstva a Ing. Pavel Srpoň – riaditeľ ZCHOK sa v utorok stretli na pracovnom stretnutí s Ing. Vítom Marešom – predsedom Predstavenstva SCHOK, Pavlom Machom – 1. podpredseda a Ing. Antonínom Vejčíkom, CSc. – 2. podpredseda SCHOK.

Rokovanie trvalo dva pracovné dni, keď prvý deň sme spoločne podrobne prerokovali prípravu Agrokomplexu 2007 za účasti zástupcov z českej strany, ktorí sa zúčastnia jednak ako odborná komisia – prof. Horák, Ing. Mareš, Ing. Vejčík a Pavel Mach, ktorá ohodnotí vystavované ovce a určí umiestnenie podľa jednotlivých kategórií.

V rámci AX 2007, počas chovateľského dňa v piatok, nám naši českí kolegovia pomôžu pri varení originálneho srbského gulášu, ktorý bude podávaný pre našich členov a pozvaných hostí v rámci programu spestrený ochutnávaním pripravených ďalších špeciálov.

Druhý deň nášho rokovania sa niesol v príprave stretnutia zástupcov zväzov a združení hlavne v rámci štátov V 4 – Českej republiky, Maďarskej republiky, Poľskej republiky, Slovenskej republiky, Rumunskej republiky, Bulharskej republiky, Slovinska, Ukrajiny a Srbska, ktoré by sa malo uskutočniť v jeseni tohto roka.

Stretnutie rozšírené V 4 by sa malo uskutočniť u nás na Slovensku, kde by sme chceli spoločne pre-

rokovať okruh konkrétnych problémov, ktoré týkajú všetkých zúčastnených. A samozrejme dohodnúť stretnutia každý rok v jednotlivých štátoch tak, ako bude prebiehať predsedníctvo v rámci EÚ.

Záverom sme prerokovali ešte konkrétne odborné úlohy týkajúce sa našich organizácií v rámci SR a ČR, ktoré si potrebujeme vzájomne zmluvne dohodnúť pre ďalšie obdobie.

Autor: Ing. Pavel Srpoň, riaditeľ ZCHOK na Slovensku-družstvo

Autor fotografií: Ing. Pavel Srpoň

Ing. Kurilla a Ing. Mareš.

Rokovania.

Sústredene počúvame....

Správa o činnosti ZCHOK na Slovensku za rok 2006

Prednesená na Výročnej členskej schôdzi 25. 4. 2007

Vážené dámy, páni, vážení hostia,

v uplynulom roku činnosť ZCHOK bola zameraná predovšetkým na vzdelávanie a spoločenské aktivity. Spolupracovali sme so všetkými zainteresovanými inštitúciami, či už s MP SR, ŠVPS SR, Výskumný ústav mliekarenský, VÚŽV Nitra alebo ŠPV SR. V rámci spolupráce sme uskutočnili školenia v Žiline, Košiciach a Sabíne, na ktorých sa zúčastnilo 368 účastníkov.

Tieto sme spoločne s odbornými lektormi uskutočnili ako výklad k Hygienickej príručke, ktorú sme vydali na zásadách HACCP pre výrobu ovčieho hrudkového syra v salašníckych podmienkach.

V priebehu roka činnosť zväzu riadilo Predstavenstvo zväzu, ktoré v minulom roku zasadalo 5x. Účasť na predstavenstvách predstavovala 80%. Na jeho zasadnutiach bolo prijatých 21 opatrení, ktoré boli všetky splnené. Na výročnej členskej schôdzi bolo prijatých 7 opatrení – všetky boli splnené.

Chov oviec podľa situačnej správy Výskumného ústavu ekonomiky poľnohospodárstva k 31.12.2006.

Chov oviec bol v minulom roku opäť v regre-sii. Bol stabilný v počtoch zvierat, ale čiastočne sa zhoršili reprodukčné ukazovatele, vlnová i mlieková úžitkovosť. K 31.12.2006 bolo v SR 332,6 tis. ks oviec, čo je o 12,1 tis. ks / o 3,8 %/ viac ako k 31.12.2005. Počet bahníc v SR k 31.12.2006 bol 229 tis. ks, čiže oproti roku 2005 nižší o 4,3 tis. ks / o 1,8 %/.

Očakávame, že k 31.12.2007 bude v SR 335 tis. ks oviec spolu, z toho 230 tis. ks bahníc. Vývoj počtu oviec bol v jednotlivých sektoroch odlišný. U právnických osôb bol počet oviec spolu k 31.12.2006 vyšší ako pre rok o 12,1 tis. ks / o 6 %/ a v ostatných chovoch zostal na približne rovnakej úrovni. Počet bahníc vykázaný u právnických osôb bol vyšší o 2,8 tis. ks / o 1,9 %/ a v ostatných chovoch sa znížil o 7 tis. ks / o 7,8 %/.

Podiel oviec z celkovej populácie sa týmto u právnických osôb zvýšil zo 63,3 = na 64,6 % a v ostatných chovoch sa znížil z 36,7 % na 34,4 %.

Počet dojených oviec bol vyšší ako v predchádzajúcom roku a ich priemerný počet v roku 2006 bol 122,2 tis. ks, čo je nárast o 8,3 %. Z celkovej počtu bahníc tvorili 60,1 %, čo predstavuje nárast oproti roku 2005 o 3,5 %.

V ukazovateľoch plodnosti bahníc a ich úžitkovosti v roku 2006 došlo k čiastočnému zhoršeniu. Zníženie brakovania, úhyn a konfiškáty bahníc by mohli nasvedčovať na zlepšujúci sa stav v chove bahníc, ale výrazne sa znížil prevod do stavu bahníc. Oproti roku 2005 došlo

k opätovnému zníženiu počtu narodených jahniat na 100 bahníc / o 1,5 ks na 100 bahníc /. Aj napriek úhynu jahniat len 4,7 % z narodených, bol odchov jahniat len 96,9 ks na 100 ks bahníc, čo je oproti roku 2005 menej o 0,9 ks.

Zhoršené výsledky sa dosiahli vo vlnovej úžitkovosti, keď priemerná striž na jednu ostríhanú ovcu za rok 2006 bola nižšia ako v predchádzajúcom roku. Na 1 ovcu k 1.1.2006 sa natrihalo len 2,0 kg vlny, čo je menej o 0,1 kg ako v roku 2005.

Rovnako aj vo výrobe ovčieho mlieka došlo k ďalšiemu útlmu, keď sa vyrobilo o 4,5 litra mlieka menej na jednu bahnicu priemerného stavu a o 8,5 litra mlieka menej na jednu dojenú bahnicu v porovnaní s rokom 2005.

Tento ukazovateľ môže čiastočne skreslovať farmársky predaj syra na salašoch, kde ako všetci dobre vieme hlavne na súkromných salašoch nedochádza k presnej evidencii výroby nadojeného mlieka – predaja syra.

V roku 2006 sa v SR predalo 2 609 t ž. hm jatočných oviec, t.j. viac o 46 t ž. hm. / o 1,8 %/ ako v roku 2005. V roku 2007 očakávame predaj jatočných oviec vyšší ako pred rokom. Najvyšší predaj bude v marci a apríli, v súvislosti s termínom veľkonočných jahniat. Predaj v roku 2007 odhadujeme na úrovni 2 700 t ž. hm, čo je o 91 t / o 3,5 %/ viac ako v roku 2006.

Vplyvom silného dopytu po jahňacom mäse na zahraničných trhoch, vzrastá u nás počet predaných jahniat. Predaj jatočných jahniat v roku 2006 bol 1 737 t ž. hm. t.j. 130,7 tis. ks. Predaj vzrástol oproti roku 2005 o 65 t / o 3,9 %/, ale počet jatočných jahniat klesol o 1,4 tis. ks. Z tohoto množstva sa v I. polroku 2006 v SR predalo 117,2 tis. ks jahniat / 89,7 % z ročného predaja /, teda o 1,4 % menej ako v I.

polroku 2005. Odhadujeme, že za celý rok 2007 sa vzhľadom na skorší termín Veľkej noci predá 135 tis. ks jahniat, s mierne nižšou priemernou hmotnosťou v porovnaní s rokom 2006.

Za predpokladu, že samozásobenie bude na úrovni minulého roka t.j. 400 t v ž. hm. predpokladáme, že celková produkcia jatočných oviec v SR v roku 2007 dosiahne 3 100 t ž. hm, čo je o 3,0 % viac ako v roku 2006.

V roku 2006 sa v slovenských bitúnkoch zabilo 92 339 ks jatočných oviec spolu. Z toho bolo 85 084 tis. jahniat a 7 255 ks ostatných jatočných oviec. Celková jatočná hmotnosť zabitých zvierat bola 680,6 ton. Podľa odhadov bolo samozásobovanie 400 t ž. hm., čo je 200 ton jatočnej hmotnosti.

V chove kôz, ktoré naďalej zostávajú prídomovým chovom, sa v roku 2006 nezaznamenali výrazné zmeny. K 31.12.2006 došlo k opätovnému miernemu poklesu stavov kôz a capov na 38,4 tis. ks, čo je o 3,1 % menej ako v roku 2005 a stavov kôz – matiek klesli o 2,3 %.

Odhadovaná produkcia kozieho mlieka sa vďaka zvýšenej dojivosti zvýšila o 1,1 %. Predaj jatočných kôz z Registra fariem, ktorý je v podstate zanedbateľný medziročne klesol v roku 2006 o 24,4 %. Na bitúnkoch sa zabilo 283 ks jatočných kozliat s celkovou živou hmotnosťou 2,7 tony. Odhad samozásobenia v roku 2006 sa v dôsledku zníženej plodnosti kôz znížil na 599 ton. Export kôz sa oproti roku 2005 výrazne znížil a neuskutočnil sa žiadny dovoz zvierat. Ceny jatočných kôz sú naďalej na výrazne nižšej úrovni ako ceny jatočných jahniat. V roku 2006 priemerná ročná cena klesla a dosiahla hodnotu 45,3 Sk za kg živej hmotnosti, čo je 51,5 % ceny jatočných jahniat. V roku 2007

v SR predpokladáme opätovný mierny pokles počtu kôz a mierne zníženie produkcie kozieho mlieka, ktorá sa nevykompenzuje ani zvýšením priemernej dojnosti na jednu kozu – matku. Ďalej predpokladáme nepatrný nárast predaja jatočných kôz a mierne zvýšenie produkcie jatočných kôz v dôsledku predpokladanej vyššej plodnosti.

V mesiacoch máj a jún sa konali nákupné trhy pre plemenné barany. Zorganizovaných bolo 7 nákupných trhov na plemenné barany a 3 nákupné trhy plemenných capkov. Stav plemenných baranov a ich produkcia na aukčných trhoch stále klesá. Prejavilo sa to hlavne vlní, keď sa museli ohodnotiť aj mladé barany, aby boli spokojní všetci chovatelia. Príčinu nízkej produkcie plemenných baranov vidíme v tom, že každý si produkuje iba pre seba, alebo na výmenu s iným chovateľom. Ďalšou príčinou nedostatku plemenných baranov bol aj výskyt infekčnej epididymitídy, v niektorých chovoch a tieto plemenné zvieratá neboli pustené na aukčný trh a boli odporazené.

Dôstojnou oslavou celoročnej chovateľskej práce bol tradičný Chovateľský deň na Agrokomplexe v Nitre. Bol zvlášť zaujímavý nielen pre priaznivcov chovu oviec, ale najmä pre samotných chovateľov, ktorí mohli prezentovať výsledky vynaloženého úsilia predvedením svojich zvierat. Tento rok po prvý krát aj v rámci I. Národnej výstavy hospodárskych zvierat v SR, ktoré sme spolu organizovali so zväzmi združujúcimi iné hospodárske zvieratá na Slovensku. Celkovo sa na výstave prezentovalo 22 vystavovateľov – chovateľov Zväzu, ktorí pripravili spolu 108 zvierat

O sprievodné slovo sa postarali Ing. Kurilla, doc. RNDr. Margetín PhD., Ing. Srpoň a doc. Gyarmathy, CSc. Zvieratá na Agrokomplexe hodnotila nezávislá komisia v zložení: Ing. Mareš Vít a Ing. Horák František – obaja zo Svazu chovateľů ovci a koz v ČR a MVDr. Zubrický Pavol zo Štátneho veterinárneho a potravinárskeho ústavu.

Všetkým chovateľom vystavovaných zvierat treba úprimne poďakovať za prípravu zvierat na výstavu a popriať veľa chovateľských úspechov aj v ďalších rokoch.

Počas tohtoročnej výstavy Agrokomplex nás krátkou návštevou poctil aj minister pôdohospodárstva p. Miroslav Jureňa so svojim sprievodom. Hostia si v doprovide pracovníkov zväzu prezreli expozíciu oviec a kôz. Neskôr v príjemnom prostredí sme im predstavili činnosť a poslanie ZCHOK na Slovensku, informovali o súčasnej situácii v chove oviec a kôz u nás a oboznámili s chovateľskými cieľmi. V rozhovore sme sa nevyhli ani problémom s ktorými sa naše ovčiarstvo musí vysporiadať.

Okrem tradičných podujatí, ktoré pravidelne organizujeme, alebo sa na ich organizácii podieľame – Ovčiarška nedeľa v Pribyline, Bačovské dni v Malatinej, Agrokomplex – Nitra ... sa venujeme aj iným, zatiaľ menej známym podujatiam. Všetky tieto podujatia podporujú

vzájomnú spoluprácu všetkých chovateľov pre úspešné napredovanie Slovenského ovčiarstva. Taktiež naše vzájomné stretnutia a výmena osobných skúseností je tá najväčšia devíza.

V rámci spoznávania a upevňovania vzťahov medzi chovateľmi na medzinárodnej úrovni sme v septembri zorganizovali odbornú cestu do Maďarska na výstavu Farmer Expo Debrecen 2006. Tento rok sa konal už 14 ročník tejto najväčšej výstavy s poľnohospodárskym zameraním v Maďarsku. Predstavili sa tu najlepší chovatelia a celá škála poľnohospodárskych strojových zariadení. Na tejto výstave nás vo svojom pavilóne oviec privítal vedúci zástupca maďarského zväzu chovateľov oviec.

Stalo sa už tradíciou, že ZCHOK na Slovensku aj v roku 2006 symbolicky na sviatok svätého Demetera, zorganizoval v Liptovskom Hrádku stretnutie chovateľov oviec a kôz s medzinárodnou účasťou. Práve tento deň, keď býva zvykom ukončiť ovčiarstvu sezónu je tradičným časom stretnutia chovateľov a bilancovaním činnosti zväzu.

Chcem aj touto cestou poďakovať MP SR, že prevzalo záštitu nad touto, pre ovčiarov veľmi dôležitou akciou, pretože práve takéto stretnutia napomáhajú pri utužovaní vzťahov v rámci veľkého ovčiarkeho spoločenstva.

V slávnostnom duchu sa uskutočnilo odovzdávanie cien a vyhlásenie najlepších chovateľov TOP 10 za rok 2005.

Pri tejto príležitosti sme vydali aktuálnu informačnú publikáciu údajov z plemennej knihy s výsledkami bonitácií oviec za rok 2006.

V roku 2006 začala pracovať redakčná rada časopisu Chov oviec a kôz v novom zložení. Všetci jej členovia vyvinuli maximálne úsilie k tomu, aby dali časopisu nový ráz, aby Vám sprostredkovali čo najviac informácií a aby časopis oživil. Tešíme sa spoločne s Vami zvýšenej obľube tohto časopisu, kde sa nám v čoraz väčšom počte zapájajú čitatelia nielen ako dopisovatelia, ale aj ako súťažiaci vo fotografiách k vyhlásenej téme.

Kvalitný nárast nastal aj vo zverejňovaní informácií na našej webovej stránke, jej obsahu a príležitostí umiestňovania aktuálnych informácií, aktuálne katalógy, predvádzanie plemenných baranov na nákupných trhoch, časopisov v elektronickej podobe, či plány podujatí v roku. Na Vianoce sme sa snažili vojsť do Vašich príbytkov prostredníctvom ďakovných pozdravov.

Prípravili sme aj plagátové kalendáre pre rok 2007, kde sú vyznačené aj termíny nákupných trhov na plemenné barany a capov.

Podľa početného nárastu členskej základne v porovnaní oproti rovnakému obdobiu minulého roka, kedy sme mali 126 členov na súčasných 227 predstavuje nárast členskej základne + 80 % t.j. zvýšenie o 101 členov zväzu chovateľov. Myslím si, že takýto nárast členskej základne nás veľmi teší a súčasne zaväzuje k ďal-

šej zodpovednej práci v prospech celej členskej základne.

Rok 2007 je významný pre všetkých poľnohospodárov. Je to prvý rok, kedy poľnohospodári dostanú finančnú podporu, ktorá bola v rámci negociačných rokovaní v jednaní, že dostaneme 70 %. Ide o významný pozitívny posun v porovnaní s rokmi predchádzajúcimi. Aj keď v súčasnom období vývoj kurzu eura ku korune nie je priaznivý. Najdôležitejší pre uvedený rok bude výmenný kurz k 30.09.2007. Napriek tejto skutočnosti získajú žiadatelia v roku 2007 viac finančných prostriedkov ako tomu bolo v nedávnej minulosti.

Tento rok však prináša aj iné veľmi významné zmeny. Začína sa nové programové obdobie, ktoré začína rokom 2007 a končí rokom 2013. V tomto období budú rozdelené finančné prostriedky pre pôdohospodárov podľa schváleného Národného strategického plánu rozvoja vidieka na programové obdobie 2007 – 2013. Počas tohto obdobia budú môcť získať finančné prostriedky aj chovatelia oviec a kôz. Veríme, že podmienky na čerpanie finančných prostriedkov na toto obdobie bude čo najskôr v konečnej podobe zverejnené, aby sme sa vedeli pripraviť na ich čerpanie.

Vážené dámy a páni,

snaha ZCHOK riešiť problémy bola. V priebehu roka sa zástupcovia zväzu niekoľkokrát stretli na úrovni MP, štátnych tajomníkov a generálneho riaditeľa. Požiadavky a problémy zväzu sú prejednávané za účasti zástupcov MP SR, či už na poradách, alebo zasadnutiach predstavenstva.

V priebehu roka boli riešené problémy so ŠVPS, osobitne s jej ústredným riaditeľom, kde boli prejednané problémy scrapie u plemenných baranov, farmársky predaj syra a vypracovanie podmienok HACCP podľa nariadenia európskej komisie.

Vážení chovatelia,

zväz aj naďalej bude hájiť Vaše záujmy. Opäť budeme spolu presadzovať aktivity pre Vás tak potrebné, ktoré si ale vyžadujú časový priestor a sú nevyhnutné pre prax.

Naším cieľom je aj v tomto roku prostredníctvom nášho časopisu a webovej stránky Vás čo najviac informovať o spoločných aktivitách.

Verím, a je to aj mojim osobným prianím, že naša členská základňa chovateľov a priaznivcov ovčiarstva a koziarstva na Slovensku bude zaznamenávať stále početný nárast.

Vážení chovatelia, končí sa volebné obdobie predstavenstva ZCHOK. Dovoľte, aby som poďakoval všetkým členom predstavenstva, pracovníkom zväzu ako aj Vám za doterajšiu činnosť a dobrú spoluprácu. V ďalšom období Vám prajem veľa chovateľských úspechov, dostatok finančných prostriedkov pri riešení Vašich zámerov, chovateľskú pohodu, v osobnom živote pevné zdravie a rodinnú pohodu.

Ing. František Kurilla

Autor fotografií: Ing. Slavomír Relovský

Vážení chovatelia – čitatelia časopisu

V minulých číslach časopisu Chov oviec a kôz sa s veľkou odozvou uskutočnila súťaž Vašich fotografií s tematikou súvisiacou s chovom oviec a kôz.

Súťaž mala u Vás veľmi pozitívny ohlas, máte o ňu stále záujem a posielate nám ďalšie obrázky. S ohľadom na to sa Redakčná rada časopisu rozhodla v súťaži pokračovať a vyhlasuje druhé kolo.

Od čísla 3/2007 začneme uverejňovať obrázky, ktoré ste nám poslali od poslednej uzávierky a ktoré sme už nestihli uverejniť i nové obrázky, ktoré nám ešte zašlete.

Druhé kolo súťaže ukončíme č.2/2008 a víťaza opäť odmeníme.

Tentokrát nezádávame konkrétnu tému. Podmienkou však je, aby na obrázku boli ovce alebo kozy. Čo tam bude ďalšie necháme na vás. Tešíme sa na vašu tvorivosť a zaujímavé zábery.

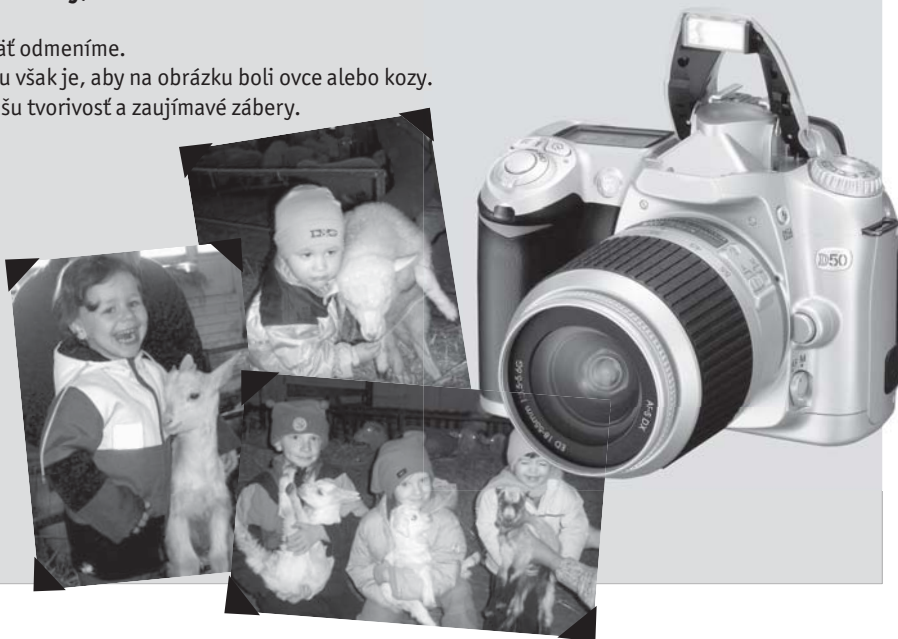
Pravidlá pre uverejnenie fotografií zostávajú rovnaké
- rozmery foto minim. 10x13cm zaslané poštou
- alebo zaslané emailom vo forme .jpg

Fotografujte a svoje zábery zasielajte na adresu:

Ing. Slavomír Reľovský

Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku- družstvo
Mládežnícka 36
974 01 Banská Bystrica

alebo na e-mail:
zchok.relovsky@orangemail.sk

Uznesenie

z členskej schôdze, konanej dňa 25.04.2007 v Sliachi

A Členská schôdza berie na vedomie:

- 1/ Správu o činnosti ZCHOK za rok 2006
- 2/ Správu kontrolnej komisie za rok 2006
- 3/ Informáciu o činnosti Šľachtiteľskej rady pri ZCHOK a Plemenných kníh za rok 2006

B. Členská schôdza schvaľuje :

- 1/ Hospodársky výsledok za rok 2006 vo výške 1,207 mil. Sk a jeho preúčtovanie na účet nerozdelenej straty minulých rokov
- 2/ Návrh rozpočtu na rok 2007
- 3/ Návrh hlavných úloh na rok 2007
- 4/ Zmenu počtu členov v Predstavenstve

C. Členská schôdza ukladá :

Na úrovni Predstavenstva ZCHOK – družstvo na Slovensku

- 1/ Zabezpečiť plnenie hlavných úloh počas roka
- 2/ Pripomienky z Členskej schôdze prejsť a zabezpečiť ich realizáciu na najbližšom Predstavenstve
- 3/ Vykonať zmenu zápisu v Stanovách ZCHOK – družstva, článok II.
Činnosť podľa živnostenského zákona – organizovanie , resp. účasť na vedeckých, osvetových, výchovných akciách a odborných školeniach

článok VII. B/ Predstavenstvo , odst. 2
- Predstavenstvo má 13 členov a 2 náhradníkov. Tvoria ho predstavitelia chovateľov a ďalší odborníci.
- 4/ Zabezpečiť, resp. zúčastniť sa pri zabezpečovaní akcií Ovčiarstva nedeľa v Pribyline , NT 2007, Agrokomplex Nitra, stretnutie ovčiarov na Demetra

- 5/ Organizovať školenia pre bačov a valachov
- 6/ Zabezpečiť plynulý tok informácií o činnosti ZCHOK cestou elektronických médií a časopisov
- 7/ Aktualizovať webovú stránku ZCHOK
- 8/ Navýšiť čiastku na propagáciu ovčiarstva podľa možností naplňania rozpočtu na r.2007
- 9/ Zabezpečiť aktualizované Stanovy ZCHOK na webovej stránke ZCHOK

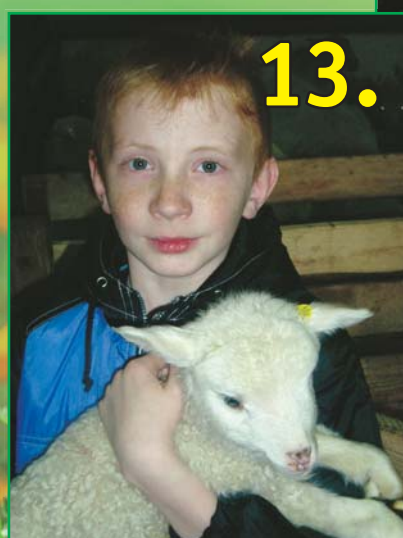
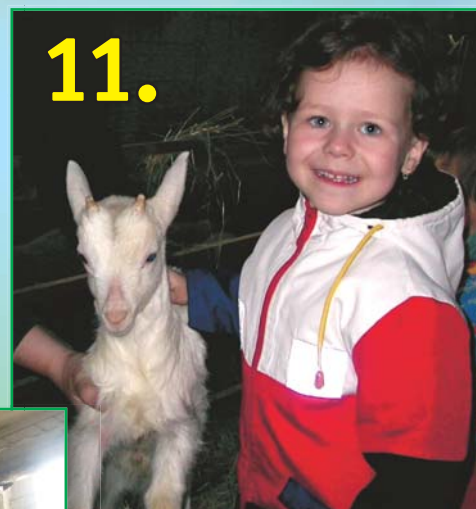
Na úrovni členskej základne

- 1/ Členom ZCHOK platí členské príspevky
- 2/ Prispievať článkami do časopisu Chov oviec a kôz zo života chovateľov

w w w . z c h o k . s k

Šťastné fotografie

Chronogest CR

Jahňatá presne podľa potrieb chovateľa a Veľkej noci 2008

Chronogest CR sú vaginálne tampóny impregnované syntetickým progestagénom cronolonom. Účinná látka sa v prostredí vagíny uvoľňuje, progestagén je absorbovaný sliznicou pošvy a dostáva všetky ovce v stáde do „luteálnej fázy“ pohlavného cyklu. Táto umelo navodená fáza sa končí vytiahnutím pošvového tampónu po 14-tich dňoch.

Injekčná dávka Folligonu (PMSG) 400-750 IU i.m. v období vyberania tampónov navodí simultánny štart folikulárnej fázy cyklu u ošetrových zvierat.

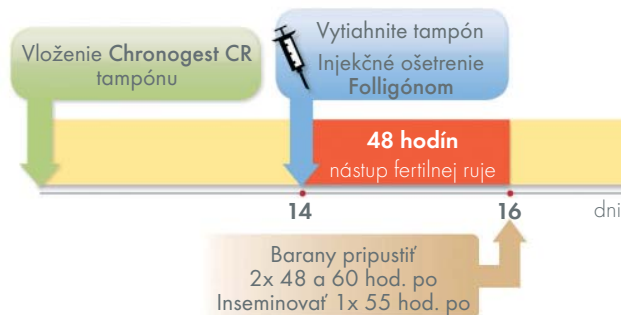
48 hodín po vybratí tampónov a injekčnom ošetrovaní Folligonom je 95–100% oviec v ruji.

Odporúčame Chronogest CR tampóny vyberať ráno, tak aby ovce mohli byť pripúšťané alebo inseminované o 48–60 hodín neskôr – ale stále v priebehu dňa.

Pripúšťajte 2x, 48 a 60 hodín po odstránení tampónu. v prípade umelej inseminácie inseminujte 1x, 55 hodín po odstránení tampónu.

Odporúčaná dávka PMSG v závislosti od sezóny a stavu stáda je 400–750 I.U.

Ochranné doby: mlieko bez ochrannej doby, mäso počas doby ošetrovania a 5 dní po vybratí tampónov.

intervet

PARTNER V REPRODUKCII

www.intervet.com, Intervet International bv Boxmeer, Holandsko, Agvetin, Palárikova 16, 040 01 Košice, tel./fax: +421 (55) 6769 873

MVDr. Ivan Rosival: 0905 214 337

MVDr. Vladimír Flak: 0905 694 631

MVDr. Igor Krampľ: 0903 312 732